БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 248 (479)
16 ДЕКАБРЬ ЖУМА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Деҳлида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ҳузурида матбуот конференцияси. Деҳлидаги матбуот конференциясида баёнот (1 ва 2-нчи бетлар).

Ҳиндистон Республикасининг Президенти Ражендра Прасад жанобларига ҳамда Ҳиндистон Республикасининг Бош Министри Жавоҳарлал Неру жанобларига Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев телеграммаси (1-нчи бет).

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Сталинободдан Афғонистонга жўнаб кетдилар (2-нчи бет).

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Кобилга келдилар (2-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш савиясини янада яхшилайлик (2-нчи бет).

Пахта — Ватан, халқ бойлиги, унинг бир граммини ҳам нобуд қилма! (3-нчи бет).

ФЕЛЬЕТОН: **С. Раҳимов.** — Бир бебурд қиссаси (3-нчи бет).

Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва Жавоҳарлал Нерунинг Қўшма Баёноти тўғрисида четэлларда баён қилинган фикрлар (4-нчи бет).

Жаҳон Тинчлик Кенгаши бюросининг мурожаати (4-нчи бет).

Хавфсизлик Кенгашида (4-нчи бет).

СССР ва Ҳиндистон халқларининг абадий ва бузилмас дўстлиги ўссин ва мустаҳкамлансин!

Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев дўстлик миссияси блан 1955 йил ноябрь-декабрьда Ҳиндистонга саёҳат қилиб бордилар. Ҳиндистон ва Совет Иттифоқининг жамоатчилиги бу саёҳатга баҳо бериб, уни «унутилмас тарихий кунлар» деб атади.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқларнинг Ҳиндистонга бориши ва Ҳиндистон Бош Министри Жавоҳарлал Нерунинг 1955 йил июнь ойида Совет Иттифоқига келганлиги бу иккала мамлакатни ва уларнинг улуғ тинчликсевар халқларини бир-бирига боғлаган қардошларча дўстлик алоқасини мустаҳкамлашга ёрдам берди.

Ҳиндистон мустамлака қуллигининг занжирларини ўз устидан улоқтириб ташлаб, мустақил ривожланиш йўлига кириб олган унутилмас тарихий кундан бери орадан фақат саккиз йил ўтди. Шу йиллар мобайнида Ҳиндистон ўз экономикасини ривожлантиришда, саноат қурилишида анча муваффақиятларга эришди. Ҳозирги вақтда Ҳиндистон халқаро проблемаларни ҳал қилишда ва давлатлар ўртасида дўстона муносабатлар ўрнатишда тобора кўпроқ муҳим роль ўйнамоқда.

Ҳиндистон ер юзидаги энг қудратли давлатларнинг биридир, — деди Н. С. Хрушчев Ҳиндистон парламенти депутатлари — ҳинду тилини ривожлантириш парламент уюшмасининг а'золари блан бўлган учрашувда сўзлаган нутқида.

«... **Биз,** — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев— **Ҳиндистон улуғ давлат деб ҳисоблаймиз ва у, жаҳоннинг улуғ давлатлари қаторида олдинги ўринларнинг бирини олиши лозим, деб ҳисоблаймиз».**

СССР ва Ҳиндистон давлат арбоблари ўртасида олиб борилган музокаралар натижасида Қўшма Баёнот имзоланди. Бу — мамлакатларимиз ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш ишида муҳим даврни бошлаб берган, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилган катта тарихий аҳамиятга эга ҳужжатдир.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Ҳиндистондан жўнаб кетаётганларида, Бош Министр Жавоҳарлал Неру нутқ сўзлаб, бу Қўшма Баёнот тўғрисида бундай деди:

«Бу — Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик ҳужжатидир. Унда Ҳиндистон ҳам, Совет Иттифоқи ҳам бутун дун'ёда тинчлик бўлишини истайдилар ва тинчлик йўлидан боришни хоҳлайдилар, улар катта масалалар тинч методлар блан ҳал этилишини хоҳлайдилар, дейилган».

Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатлар бузилмас беш принципга асосланган дўстона ҳамкорлик ва тинч тотув бўлиб яшашнинг намунасидир. Ҳар иккала мамлакатнинг давлат арбоблари Қўшма Баёнотда **халқаро муносабатлар беш принципга асосланиши лозим,** деган ўзларининг қат'ий фикрларини айтдилар. Бу принциплар, ма'лумки, бирқанча мамлакатлар томонидан ма'қулланди ва Бандунг конференциясининг қарорларига асос қилиб олинди. «Бошқа мамлакатларнинг ҳаммаси, шу жумладан, АҚШ, Англия ва Франция ҳам шу принципларни қабул қилганларида эди, бу нарса халқаро кескинликни янада юмшатиш ва халқлар ўртасида зарур ишонч ўрнатиш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлур эди», — Н. А. Булганин Деҳлидаги матбуот конференциясида берган баёнотида шундай деди.

Халқлар урушдан нафратланадилар. Улар мустаҳкам ва узоқ давом қиладиган тинчлик бўлишини истайдилар. СССР ва Ҳиндистоннинг давлат арбоблари, халқларнинг бу интилиши тўрт давлат ҳукуматлари Бошлиқларининг Женева Кенгаши қарорларида ўз ифодасини топганлигини ва бу Кенгаш халқаро кескинликни анча юмшатишга олиб келганлигини қайд қилиб ўтдилар. Броқ, Европа ва Осиёнинг асосий проблемалари ҳал қилинишни ҳали кутиб турибди.

Қўшма Баёнотда «умум э'тироф қилаётганидек, урушга йўл қўйилмаса, бу проблемаларнинг ҳаммаси фақат тинч методлар блан ва тинч музокаралар олиб бориш йўли блан ҳал қилиниши мумкин» эканлиги ва музокаралар «низо'ли масалаларни ҳал қилишнинг бирдан-бир методи» эканлиги уқтириб ўтилган.

Эндиликда ақли расо кишиларнинг ҳарқайсиси учун шу нарса равшандирки, Осиёда — ҳаттоки Осиёдан бошқа қит'аларда ҳам — ҳечбир жиддий проблема эндиликда Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикасининг иштирокисиз ҳал қилиниши мумкин эмас. Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикасининг Ҳинди-Хитойдаги урушни тўхтатишдаги ҳаммага ма'лум роли, шунингдек халқаро кескинликни камайтиришда ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришда катта роль ўйнаган Бандунг конференциясининг ишида уларнинг актив қатнашганликлари халқаро проблемаларни ҳал қилишда Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикасининг актив ва самарали қатнашганликларини кўрсатувчи ёрқин мисоллардир.

СССР ва Ҳиндистон давлат арбоблари, **Хитой Халқ Республикасига унинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ўрнини бермасдан туриб, Осиёда мустаҳкам тинчлик бўлиши мумкин эмас,** деган ўзларининг қат'ий фикрларини якдиллик блан изҳор қилдилар. Улар Узоқ Шарқ ва Осиё проблемалари битимга келиш йўли блан кечиктирилмай ҳал қилинади, я'ни Хитой Халқ Республикасининг қирғоқ бўйидаги оролларга ва Тайвань оролига бўлган қонуний ҳуқуқлари қондирилиши лозим, Корея масаласи ҳам корейс халқининг миллий ҳуқуқларини э'тироф қилиш асосида ва Узоқ Шарқда тинчлик манфаатларига мувофиқ равишда ҳал этилиши лозим, деб астойдил умид билдирдилар.

Қўшма Баёнотда айтилганки, бутун дун'ёда тинчлик ўрнатмоқ ва ҳаммани вайрон қилиб юборадиган янги жаҳон урушига олиб келувчи шароитни тугатмоқ учун **қуролсизланиш йўлидан** бошқа йўл йўқ, ядро ва термоядро қуролини ишлаб чиқаришни қўлланишни ва синашни тақиқлашдан ҳамда шу тақиқлаш ва қуролсизланиш устидан самарали халқаро контроль ўрнатишдан бошқа йўл йўқ.

СССР ва Ҳиндистоннинг давлат арбоблари халқларнинг тинчликка бўлган иродасини ифодалаб, якдиллик блан шундай фикрларга келдиларки, ҳарбий иттифоқлар ёки маҳаллий ҳарбий блоклар тузиш тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш воситаси эмас. «Тинчлик ва халқларнинг чинакам хавфсизлиги, — деб та'кидланади Қўшма Баёнотда, — давлатларнинг коллектив бўлиб куч ва ғайрат сарфлаши блангина та'минланиши мумкин».

Ўзаро ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик ишидаги тўсиқларни олиб ташлаш халқаро муносабатлардаги кескинликни ва қўрқувни камайтиришнинг энг самарали йўлларидан биридир. Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон раҳбарлари, бу мақсадга эришмоқ учун мамлакатлар ўртасида маданий ва иқтисодий алоқалар кенгайтирилиши лозим, деган хулосага келдилар.

Совет-Ҳиндистон Қўшма Ахборотида ҳар иккала мамлакатнинг иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга ва савдо муносабатларини кенгайтиришга интилаётганликлари ифодаланган. СССР ва Ҳиндистон ҳукуматлари иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажмини кўпайтириб, ҳар иккала мамлакат учун ўзаро манфаатли шартларда, мумкин бўлган максимал миқдорга етказишга қарор қилдилар.

Совет давлати раҳбарларининг Ҳиндистонга қилган тарихий сафари поёнига етди. Бу сафар икки буюк халқ дўстлигининг ёрқин намойишига айланди, Совет давлати ташқи сиёсатининг ленинча принциплари тантана қилганлигини кўрсатувчи янги намуна бўлди.

СССР давлат арбобларининг Ҳиндистонда сўзлаган нутқлари совет халқи Осиё халқларининг миллий истак ва орзуларини чуқур тушунадиган чин дўст эканлигини яна бир марта та'кидлаб берди. Португалия қонунга хилоф равишда ушлаб турган ҳинд территорияси Гоа ҳақидаги масала ва Кашмир проблемаси деб аталган масала ҳинд халқини ғоят ҳаяжонлантирмоқда. Совет кишилари ҳинд халқининг Гоадаги ўзининг қонуний ҳуқуқларини тиклаб олишини чин кўнгилдан истайдилар ва Ҳиндистон Республикасининг ажралмас территорияси бўлган Кашмир халқи ўз ишларини четдан ҳечкимни аралаштирмай, ҳал қилишни охирига етказади, деб ишонадилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонга борганликлари иккала мамлакатни бир-бирига яқинлаштирганлиги жиҳатидангина ғоят муҳим воқиа бўлиб қолмасдан, шу блан бирга, бу сафар умумий тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилиши жиҳатидан ҳам ғоят муҳим воқиадир. Совет Иттифоқи ва Ҳиндистоннинг давлат арбоблари келажакка ўзларининг ишонч блан қараётганликларини ҳамда фақат ўз мамлакатларининг халқлари манфаати йўлидагина эмас, шу блан бирга, бутун дун'ё халқларининг манфаатлари йўлида ҳам тинчликни мустаҳкамлаш ишига ўз ғайратларини бағишлашга қат'ий қарор берганликларини айтдилар.

Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқларининг дўстлиги ўссин ва мустаҳкамлансин, абадий ва бузилмас дўстлик бўлсин!

Ер юзидаги барча тинчликсевар халқларнинг дўстлиги тинчлик манфаатлари учун, инсониятнинг бахт-саодати учун мустаҳкамлансин ва кенгайсин!

(«ПРАВДА»нинг 15 декабрьдаги бош мақоласи).

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ РАЖЕНДРА ПРАСАД ЖАНОБЛАРИГА

Ҳурматли Президент жаноблари!

Шахсан Сиз ва улуғ ҳинд халқи бизни шодиёна ва самимий кутиб олганлигингиз учун Сизга яна бир марта чин кўнгилдан ташаккур изҳор қиламиз.

Сизнинг сиҳат-саломат бўлишингизни ва Ҳиндистон Республикасининг гуллаб-яшнашини тилаймиз.

Н. БУЛГАНИН,
Н. ХРУШЧЕВ.

1955 йил 14 декабрь.

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОШ МИНИСТРИ ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУ ЖАНОБЛАРИГА

Ҳурматли Неру жаноблари, мамлакатингизнинг чегарасидан ўтатуриб, шахсан Сизга, Ҳиндистон Республикасининг Ҳукуматига ва бутун ҳинд халқига бизни шодиёна ва самимий кутиб олганлигингиз учун яна бир марта чин кўнгилдан ташаккур изҳор қиламиз.

Ҳиндистон Республикасининг доимо мустаҳкамланишини, давлатларимиз ўртасидаги улуғ халқларимиз ўртасидаги дўстликнинг ўсишини ва кенгайиб боришини истаймиз.

Н. БУЛГАНИН,
Н. ХРУШЧЕВ.

1955 йил 14 декабрь.

Деҳлида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ҳузурида матбуот конференцияси

ДЕҲЛИ, 14 декабрь. (ТАСС). Бугун СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Деҳлидаги ҳинд, совет ва четэл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказдилар. Матбуот конференциясида энг катта ҳинд, совет ва четэл агентликлари ҳамда газеталарининг вакиллари бўлган 150дан кўпроқ журналист ҳозир бўлди.

Н. А. Булганин қуйидаги баёнотчи берди.

Деҳлидаги матбуот конференциясида баёнот

Биз Ҳиндистонга Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан дўстлик визити блан келдик. Неру жанобларининг шу йил июнь ойида СССРга қилган дўстлик визити сингари бизнинг ҳам Ҳиндистонга қилган сафаримиз мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада яхшиламоқ ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамламоқ учун катта аҳамиятга эгадир.

Кеча имзоланган ва сизларга ма'лум бўлган Совет-Ҳиндистон Қўшма Баёнотида Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон давлат арбобларининг ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларга доир энг муҳим масалаларга, шунингдек энг муҳим халқаро проблемаларга бўлган қарашлари баён қилиб берилди. Бу баёнот Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлаш учунгина муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолмасдан, шу блан бирга у катта халқаро аҳамиятга ҳам эгадир.

Биз Ҳиндистонда бўлган вақтимизда Ҳиндистоннинг бирнеча шаҳарлари ва районларини бориб кўрдик, катта қурилишларда, Бомбай, Калькутта, Бангалор, Мадорас корхоналарида бўлдик, қишлоқ хўжалигини реконструкциялаш марказларини бориб кўрдик, Ҳиндистоннинг бирқанча илмий муассасалари блан танишдик, қадимий ме'морлик ажойиб ёдгорликларини кўриб чиқдик. Биз кўпмиллатли ҳинд халқининг турмуши ва фаолияти блан, унинг мустақиллик йиллари мобайнида эришган муваффақиятлари блан танишдик, шунингдек Ҳиндистоннинг жуда катта табиий ресурслари ва потенциал имкониятлари тўғрисида тасаввур ҳосил қилдик. Улуғ ҳинд халқи, унинг қувноқ болалари ва ёшлари, унинг таланти ва меҳнатсеварлиги, тинчликка ва барча мамлакатлар блан дўстона ҳамкорлик қилишга тинмай интилаётганлиги бизда жуда катта ва унутилмас таассурот қолдирди. Борган жойларимизнинг ҳаммасида бизни ҳинд халқи меҳмондўстлик ва шод-ҳуррамлик блан кутиб олди, бу эса ҳинд халқининг Совет Иттифоқи халқларига ғоят хайрихоҳлик ва дўстона ҳислар блан қараётганлигидан далолат беради.

Ҳинд халқи томонидан миллий экономикани ривожлантириш ишига, айниқса иқтисодий прогрессининг асоси, ҳарқайси мамлакат мустақиллигини та'минлашнинг асосий шарти бўлган саноатни ривожлантириш ишига сарфланаётган куч ва ғайрат ҳам бизда катта таассурот қолдирди. Дамодар водисида ва Бхакра Нангалда олиб борилаётган қурилишлар, қурилмоқчи бўлган металлургия заводлари, шунингдек янги бешйиллик план тузилаётганлиги, ҳеч шубҳасиз, Ҳиндистон ҳукуматининг мамлакат экономикасини ривожлантириш ишидаги муҳим тадбирларидир.

Ҳиндистонда миллий экономикани муваффақиятли равишда ривожлантирмоқ учун ҳамма имкониятлар: жуда катта табиий ресурслар, унумдор ерларнинг кенг майдонлари ва энг муҳими — ўзининг кўпасрлик тарихи давомида маданиятнинг ўлмас ёдгорликларини яратган талантли ва меҳнатсевар ҳинд халқининг битмас-туганмас ижодий кучлари бор. Экономикани планлаштиришда тажрибага эга бўлган биз, совет кишиларида шундай фикр туғилмоқдаки, Ҳиндистон ўз экономикасини ривожлантириш ва ўзида бўлган моддий ресурслардан ва одам ресурсларидан тўла фойдаланиш соҳасидаги ўзининг ҳозирги интилишлари блан қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштиришни ва саноат ишлабчиқаришини қисқа муддат ичида анча кўпайтираолади ва бу блан халқнинг фаровонлигини анча яхшилайолади.

Эндиликда халқларимиз ўртасида вужудга келган дўстона муносабатлар мамлакатларимизнинг яқиндан туриб иқтисодий, илмий ва маданий ҳамкорлик қилишлари учун қулай шароит яратиб беради. Совет Иттифоқи илмий-техника соҳасидаги тажрибаларни ўзаро манфаатли шартлар блан баҳам кўришга, экономикани планлаштиришдаги, саноат корхоналари, гидроиншоотлар қуришдаги тажрибаларни баҳам кўришга тайёр эканлигини гапириб ўтдик. У экономика, фан ва маданиятнинг турли соҳаларида ҳинд халқи тўплаган тажрибаларни ҳам мамнуният блан ўрганган бўлур эди. Биз, Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасида маданий алоқаларнинг кенгайтирилиши мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради деб ҳисоблаймиз. Биз шу нарсани хурсандлик блан қайд қиламизки, Ҳиндистонга қилган сафаримиз ҳамда Неру жаноблари блан ва Ҳиндистоннинг бошқа раҳбар арбоблари блан қилган суҳбатларимиз натижасида Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтиришнинг бирқанча муҳим масалалари устида келишимга келдик.

Ҳиндистонда бўлишимиз натижасида шундай қат'ий ишонч ҳосил қилдикки, Ҳиндистон халқи тинчликка қизғин равишда интилмоқда ва тинчликни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш учун қат'ият блан курашга тайёрдир. Ҳозирги вақтда Ҳиндистон халқаро проблемаларни ҳал қилишда ва давлатлар ўртасида дўстона муносабатлар ўрнатишда тобора кўпроқ муҳим роль ўйнамоқда. [illegible]

Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикасининг иштирокисиз ҳал қилиниши мумкин эмас. Ҳинди-Хитойдаги урушни тўхтатишда Ҳиндистон блан Хитой Халқ Республикасининг ҳаммага ма'лум бўлган роли, шунингдек бу мамлакатларнинг халқаро кескинликни камайтиришда ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш ишида катта роль ўйнаган Бандунг конференциясида актив қатнашганликлари Ҳиндистон блан Хитой Халқ Республикасининг халқаро проблемаларни ҳал этишда актив ва самарали қатнашаётганликларининг ёрқин намуналаридир.

Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон ўз муносабатларини тинч тотув бўлиб яшашнинг ма'лум беш принциплари асосида қурмоқдалар ва бундан буён ҳам шу принциплар асосида қурадилар, чунки бу принциплар тинчликсевар барча халқларнинг манфаатларига, тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушмоқда. Бу принциплар Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатига тўла равишда мувофиқдир, Совет ҳукумати Совет давлати вужудга келгандан бери ўзининг шу ташқи сиёсатини ўтказиб келди ва ўтказмоқда. Энди бу принциплар бирқанча мамлакатлар томонидан ма'қулланди ва Бандунг конференциясининг қарорларига асос қилиб олинди. Бошқа мамлакатларнинг ҳаммаси, шу жумладан АҚШ, Англия ва Франция ҳам шу принципларни қабул қилганларида эди, бу нарса халқаро кескинликни янада юмшатиш, халқлар ўртасида зарур ишонч ўрнатиш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлур эди. Совет Иттифоқига келганда у тинчлик ва халқларнинг суверен ҳуқуқларини ҳурматлаш сиёсатини, ҳужум қилмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик сиёсатини, ижтимоий ва сиёсий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч тотув бўлиб яшашини та'минлайдиган сиёсатни ўтказиб келди ва ўтказаверади. Бу сиёсат тинчлик сиёсатини тинмай ва изчиллик блан ўтказиб келаётган Совет давлатининг моҳиятидан келиб чиқаётган сиёсатдир.

Ҳаммага ма'лумки, Узоқ Шарқнинг ҳал қилиниши зарур бўлган жуда кўп проблемалари ҳали ҳам ўзининг ҳал қилинишини кутиб ётибди. Жумладан, Ҳинди-Хитой проблемасини Ҳинди-Хитойга бағишланиб ўтказилган Женева кенгашининг қарорлари асосидагина тўла равишда ва узил-кесил бартараф қилиш мумкин. Хитой Халқ Республикасига унинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний жойини олиб бериш сингари муҳим масалани ҳал қилишни ҳам, шунингдек Хитой Халқ Республикаси территориясининг ажралмас қисми бўлган Тайвань ороли ва қирғоқ бўйидаги бошқа ороллар масаласини хитой халқининг миллий ҳуқуқларига муносиб равишда ҳал қилишни энди ортиқ кечиктириб бўлмайди.

Совет Иттифоқи ҳукумати жаҳоннинг турли районларида ҳархил ҳарбий блоклар ташкил этилишига ва бошқа давлатларнинг территорияларида ҳарбий базалар вужудга келтирилишига ҳамиша салбий муносабатда бўлиб келди, чунки бундай блоклар тузилиши ва бундай базалар вужудга келтирилиши тинчликка жиддий хавф туғдиради ва халқаро кескинликни камайтириш ҳамда тинчликни мустаҳкамлаш йўлига қўйилган қўшимча ғов бўлади. Ҳарбий блоклар тузиш йўли блан эмас, балки тинчликни мустаҳкамлаш йўлида давлатларнинг коллектив бўлиб биргаликда куч ва ғайрат сарфлашлари йўли блан халқларнинг чинакам хавфсизлиги та'минланиши мумкин деб ҳисоблаймиз. Совет ҳукумати мана шу фикрга амал қилиб, Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш тўғрисидаги ўзининг ма'лум таклифини киритган эди.

Ҳозирги вақтда зўр бериб қуролланиш давом эттирилаётганлиги, атом ва водород қуролини ишлаб чиқариш ва жамғариш давом эттирилаётганлиги тинчликка хавф туғдирмоқда, ҳарбий харажатларнинг бутун оғирлигини кўтариб келаётган меҳнаткашлар устига оғир юк бўлиб тушмоқда. Биз биламизки, қурол-яроғларни камайтириш, атом ва водород қуролини тўла равишда ва ҳеч сўзсиз тақиқлаш ҳозирги вақтда давлатлар олдида турган, биринчи галда эса, буюк давлатлар олдида турган энг зарур вазифадир. Албатта, бу тўғрида битимга келинмагунча Совет Иттифоқи ўз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ғамини ейишга ва атом ҳамда водород қуролини ишлаб чиқараверишга бундан буён ҳам мажбур бўлади. Рўй берган вазиятда бундан бошқа илож йўқ.

Меҳмондўст Ҳиндистон еридан кетар эканмиз, ҳинд халқига, унинг ҳукуматига ва биз бориб кўрган штатларнинг ма'муриятига ҳамма жойда бизни ниҳоят даражада қизғин кутиб олганликлари учун миннатдорчилик ҳислари блан тўлиб-тошмоқдамиз. Бизларнинг бундай шодиёна кабул қилинганлигимиз ҳинд халқининг Совет Иттифоқи халқларига бўлган чинакам дўстлик ҳисларини кўрсатиб турибди. Ҳиндистонли дўстларимизни ишонтириб шуни айтамизки, бизнинг совет халқимиз ҳам Ҳиндистоннинг улуғ халқига нисбатан шундай самимий ҳислар блан тўлиб-тошмоқда. Биз ўзимизга берилган [illegible]

Мамлакатларимизнинг дўстлиги ва ҳамкорлиги халқларимизнинг яйраб-яшнаши ва умумий тинчлик манфаатлари йўлида тўхтовсиз мустаҳкамланаборади ва кенгаяборади, деб умид қиламиз.

Қилган саёҳатимизни якунлаб ва бу саёҳатдан олган таассуротларимиз тўғрисида гапириб, бизга тушунарли сабабларга кўра ҳинд халқини ғоят ҳаяжонлантираётган яна икки масалага тўхталиб ўтмоқчиман. Биз бунда Португалия қонунсиз равишда ушлаб турган ҳинд территорияси Гоа масаласини ва Кашмир проблемаси деб аталган масалани назарда тутамиз.

Саёҳат қилиб юрган вақтимизда сўзлаган нутқларимизда Совет Иттифоқининг бу масалалардаги позициясини айтиб бердик. Совет Иттифоқи, чириган мустамлакачилик системасининг қолдиқларини тугатишни қат'ий равишда талаб қилади. Совет Иттифоқи, мустамлакачилар томонидан қонунга хилоф равишда босиб олинган ва кўп ўн йиллар мобайнида шафқатсизлик блан эксплуатация қилинаётган территориялардаги халқлар ўз тақдирлари масаласини ўзлари ҳал қилишлари лозим деб ҳисоблайди.

Гоа — Ҳиндистон территорияси эканлиги ҳаммага ма'лум. Ўз она-ватани блан қон-қардош бўлган шу территория аҳолиси ўзининг Ҳиндистондан ажралиб яшаши мумкин эмаслигини айтаётганлиги ҳаммага ма'лум. Мустамлакачилар хоҳласалар ҳам, хоҳламасалар ҳам, бу масала ҳинд халқи фойдасига ҳал қилинади, деб ишонаман. Мустамлакачилар ўзганинг еридан туёқларини шиқиллатиб чиқиб кетишга мажбур бўладилар.

Кашмир масаласига келганда, биз у ерда бўлган вақтимизда Кашмир халқининг ўз территориясини Ҳиндистон Республикасининг ажралмас қисми деб ҳисоблаб, ўзининг миллий жиҳатдан озод бўлганлигини нақадар шод-ҳуррамлик блан қабул қилаётганлигини кўрдик. Биз ҳам, Кашмир халқи ўз ишларини четдан ҳечкимни аралаштирмай бартараф қилишни охирига етказишига ниҳоят даражада аминмиз. Бу масала Кашмир халқларининг иродасига мувофиқ ҳал қилинади.

Бизнинг бу ахборотимиз кеча ва бугун журналистлардан бизга келган кўп саволларга жавоб бўлиб тушади, деб ўйлаймиз. Бу саволлар оз эмас эди. Шу саволларнинг ҳаммасини бирнеча группага бўлиш мумкин бўлур эди.

Биринчидан, сизларнинг кўпингиз Совет-Ҳиндистон иқтисодий ҳамкорлигининг бирқанча конкрет жиҳатларига қизиқмоқдасиз. Бу ҳамкорликнинг қандай имкониятлари бор, бу ҳамкорлик қайси соҳаларни ўз ичига олади ва шунинг сингари саволлар берилган. Бу тўғрида шуни айтиш мумкинки, биз Ҳиндистон ҳукумати блан тегишли музокаралар олиб бормоқдамиз. Бу музокараларнинг биринчи натижалари сизларга Ҳиндистон блан СССР ўртасидаги иқтисодий муносабатлар тўғрисида кеча имзоланган Ҳиндистон-Совет Қўшма Ахборотидан ма'лум. Яна шуни ҳам қат'ий қилиб айтиш мумкинки, ўзаро ҳурматлаш ва ўзаро манфаатдорлик асосига қурилган иқтисодий муносабатларимизнинг ривожланиб бориши учун яхши база бор.

Иккинчидан, ҳиндистонли бўлмаган кўпгина журналистлар СССР Ҳиндистон блан ўзининг дўстона муносабатларини ривожлантиришни мустаҳкамламоқ учун Ҳиндистон АҚШ ва Ғарбдаги бошқа мамлакатлар блан ўзининг амалий ҳамкорлигидан воз кечсин деган талабни шарт қилиб қўймоқчи эмасми, деган гапларни ўйлаб чиқариб, ўринсиз безовталик туғдирмоқдалар. Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасида ишончсизлик туғдиришга манфаатдор бўлган кишигина масалани шу тахлитда қўйиши мумкин. Биз ҳамма мамлакатлар блан, шу жумладан АҚШ, Англия ва Франция блан ҳам тинч ҳамкорлик қилиш ва дўст бўлиш тарафдоримиз деб айтиб келдик ва буни яна такрор айтамиз. Ҳиндистон-Совет дўстлиги Ҳиндистоннинг ёки Совет Иттифоқининг учинчи давлатлар блан бўладиган муносабатларига гўё зарар етказиши мумкин деган ва очиқдан-очиқ кўриниб турган уйдирма хавотирлик сариқ чақага ҳам арзимайди.

Учинчидан, кўпгина мухбирлар халқаро муносабатларнинг бундан буёнги перспективалари тўғрисида савол бермоқдалар. Шу блан бирга ба'зи мухбирлар, муайян доираларнинг, булар қанақа доиралар эканлигини ўзларингиз биласиз, — «Женева руҳи» ўлди, «совуқ муносабатлар урушини» тўла ҳажмда тиклаш пайти келди ва ҳоказо деб гапирабошлаганликлари муносабати блан ўзларининг хавотирликка тушиб қолганликларини айтмоқдалар.

Ҳиндистонда ва Бирмада бўлишимиз муносабати блан ва Афғонистонга қилмоқчи бўлган сафаримиз муносабати блан ба'зибировлар «совуқ муносабатлар урушига» яна қайтишга уринаётганлигини ўзингиз кўриб турибсиз. Бизнинг гапирган нутқларимиз тўғрисида сизларнинг бефаҳм колегаларингиз не-не гапларни ёзишди, бизнинг бу гапларимиз тўғрисида не-не ёлғонларни тарқатишди. Лекин биз совет кишилари вазмин кишилармиз. Ёлғон гап ёқага ёпишмайди, биз бунақа ёлғонларга қулоқ солмай, бемалол ўз йўлимизда давом этаверамиз. — «Пок поклигича қолаверади» деб тўғри айтилган.

Бу масаланинг моҳиятига келганда тўрт [illegible] Женевадаги самарали учрашувлари натижасида [illegible] «Женева руҳи» ўзининг хайрли ролини ўйнади ва уни [illegible]

ҳечким ўлдиролмайди деб ҳисоблаймиз. Биз халқаро ҳамкорликни давом эттириш ва кучайтириш тарафдоримиз, барча мамлакатлар ўртасида тинч тотув бўлиб яшашни давом эттириш тарафдоримиз. Гарчи, тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг яқинда Женевада бўлиб ўтган кенгаши жаҳон халқлари бу кенгашдан кутган натижаларини бермаган экан, бунга сабаб, бунинг учун афтидан, ҳали вазият етилмаган, деб айтмоқдамиз. Бу нарса ба'зи давлатларнинг аллақачонлар қораланган «зўравонлик позицияси»га таяниш сиёсатидан ҳали ҳам воз кечмаганликларини кўрсатувчи далилдир. Шу нарсани жуда қат'ий қилиб айтмоқ керакки, модомики шу позицияга асосланиб иш кўраберар эканлар, музокаралар ҳечқандай натижа бермайди.

Ҳарҳолда сизларга ма'лумки, совет томони Женева кенгашида коллектив хавфсизлик, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш, халқаро алоқаларни кенгайтириш ва бошқа масалалар устида бирқанча актуал ва амалга ошириш мумкин бўлган таклифларни тақдим этди. Шу сабабли, ҳозирча битимга келишга муваффақ бўлинмаган экан, бунинг учун биз айбли эмас. Биз, шу жуда муҳим проблемаларни ҳал қилиш учун курашни давом эттириб, бундан буён ўзимизнинг куч ва ғайратимизни аямаймиз.

Яна шу муносабат блан кўпгина мухбирлар: Узоқ Шарққа оид энг муҳим проблемаларни муҳокама қилмоқ учун буюк давлат бошлиқларининг Женева конференцияси типида янги конференция чақириш пайти келмадимикин, деб сўрамоқдалар. Биз, бундай идея қўллаб-қувватлашга арзийдиган идеядир, деб ҳисоблаймиз. Албатта, бундай конференция қатнашчилари «зўравонлик позициясига таянучи» маш'ум сиёсатни улоқтириб ташлаб масалаларни муҳокама қилганларидагина, бундай конференция ижобий натижа бериши мумкин. Ўз-ўзидан ма'лумки, бундай конференция қатнашчилари орасида Хитой Халқ Республикаси ва Ҳиндистон ҳам бўлишлари лозим.

Бизга қуролсизланиш проблемаларига тааллуқли кўпгина саволлар тушди. Бу проблема тўғрисидаги позициямизни яна муфассал баён қилиб туришнинг ҳожати бўлмаса керак, деб ўйлаймиз. Бу позиция сизларга яхши ма'лум. Қуролсизланиш масалалари устида Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Совет ҳукумати томонидан бу йил киритилган таклифлар қуролсизланиш проблемасини тез ва самарали ҳал қилишга йўл очиб беради. АҚШ ўзининг илгариги таклифларидан воз кечиб, ўз позициясини тўсатдан ўзгартириб юбормаганида эди, эҳтимолки, бу масалаларнинг ҳал қилиниши яқинлашиб қолган бўлур эди. Ба'зи мухбирлар: Совет Иттифоқи ўз қурол-яроғларини биртомонлама камайтириб, бу блан ўзининг ғарбдаги партнерларига ўрнак кўрсатишга рози бўлмасмикин, деган мазмунда савол бермоқдалар.

Масалани бу тариқа қўйиш масалага енгилтаклик блан қараш бўлади, деб айтсак, бу фикримизга сизлар ҳам қўшиласиз деб ўйлаймиз. Музокараларда биз блан қатнашган давлатлар ўзларининг қуролли кучларини камайтириш ниятида эканликларини айтмаслик уёқда турсин, аксинча, улар ўзларининг қурол-яроғларини яна ҳам кўпайтириш ниятида эканликларини барала айтиб турганларидан кейин Совет Иттифоқи шундай пайтда биртомонлама қуролсизланишга қандай қилиб рози бўлиши мумкин? Бундай шароитда бизнинг биртомонлама қуролсизланишимиз ақлга тўғри келмайдиган иш бўлур эди ва Совет Иттифоқи учунгина эмас, шу блан бирга тинчликсевар халқларнинг ҳаммаси учун ҳам зарарли бўлур эди.

Биз, қуролсизланишга тарафдормиз, аммо бунинг учун равшан кўриниб турган ва муқаррар шарт шуки, бизнинг партнерларимиз ҳам биз блан биргаликда қуролсизланишга рози бўлсинлар. Агар бизнинг партнерларимиз атом ва водород қуролини биз блан бир вақтда тақиқлашга тайёр бўлсалар, биз ҳам атом ва водород қуролини тақиқлашга рози бўламиз. Биз, бундай вазифани реал ҳал қилишга киришиш шарти блан бу тадбирларни амалга ошириш устидан қат'ий халқаро контроль ўрнатиш тарафдоримиз.

Тўртинчи группа саволлар Совет Иттифоқининг ички ишларига тааллуқли саволлардир. Ҳиндистон жамоатчилигининг мамлакатимиз турмушига қизиқиб қараётганлигини табриклаймиз. Шу муносабат блан Москвада ҳинд матбуотининг доимий мухбирлари бўлишини ҳам табриклаган бўлур эдик, бу масалани сизларнинг ба'зиларингиз бизнинг олдимизга қўйгансиз. СССРда доимий ҳинд мухбирларининг бўлишини ҳозирча қийинлаштираётир, деб айтилаётган техникавий масалаларни бартараф қилиш қийин бўлмас эди, деб ўйлаймиз. Бизга тушган саволларга қараганда, бошқа четэл мамлакатларининг бирқанчасида бўлганидек, буерда ҳам бизнинг турмушимиз тўғрисида, биздаги иқтисодий, социал ва сиёсий системанинг хусусиятлари тўғрисида об'ектив информация ҳали етарлик эмаслигини кўрсатади.

Ба'зилар, масалан, бундай савол бермоқдалар: Нега СССРда фақат битта партия бор, деб сўрамоқдалар. Масалани бу тахлитда қўйиш, афтидан социалистик жамиятимиз асосларини етарлик тушунмаслик оқибати бўлса керак.

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Деҳлида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ҳузурида матбуот конференцияси

Деҳлидаги матбуот конференциясида баёнотнинг охири

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Ма'лумки, кўп партияларнинг бўлиши синфий буржуа давлатига хос хусусиятдир — партиялар ўз синфларининг манфаатларини акс этдирадилар ва ҳимоя қиладилар, шу сабабли, ҳарқайси синфнинг, табиий, ўз партияси бор. Совет Иттифоқида социализм ғалабалари натижасида бутунлай янги, социалистик жамият барпо қилинган, бу жамиятда антагонистик синфлар йўқ, манфаатлари бир-бири блан тўқнашадиган ва бир-бирига зид келадиган гуруҳлар йўқ. Эндиликда бизда ўзининг бирлиги ва жипслашганлиги блан қудратли бўлган бир хилдаги жамият бор.

Революцияга қадар чор Россиясида партиялар кўп эди.

Капиталистлар партияси бор эди, помешчиклар партияси бор эди, ўзига социалист-революционерлар («эсерлар») деб дабдабали ном қўйиб олган қулоқлар партияси бор эди ва улуғ Ленин асосини қурган большевиклар партияси, я'ни ишчилар синфининг партияси бор эди. Бу партия ишчилар синфини капиталистлар ва помешчикларга қарши, чор режимига қарши курашга қўзғатаолди. Бу партия ишчилар синфининг деҳқонлар блан иттифоқини та'минлай олди. У, интеллигенциянинг илғор табақаларини ишчилар синфи томонга жалб қилаолди, унинг раҳбарлиги остида Улуғ Октябрь социалистик революцияси рўёбга чиқди, эксплуататор синфлар тор-мор келтирилди ва тугатилди, янги, социалистик жамият қурилди. Ҳозирги вақтда совет халқи муваффақият блан коммунистик жамият қурмоқда. Модомики шундай экан, СССРда капиталистлар ва помешчиклар партияси кимнинг вакили бўлаолади? Бизда капиталистлар ва помешчиклар йўқ, — демак, бундай партия бўлиши тўғрисидаги масала пуч масаладир. Ҳозирги вақтда бизнинг мамлакатимизда қулоқлар партияси кимларнинг вакили бўлаолади? Биз, колхоз тузумини барпо қилиб, қишлоқда ҳар кун ва ҳар соат сайин капитализмни туғдирадиган эски иқтисодий системага абадий хотима бердик. Эндиликда бизнинг ёшларимиз қулоқлар тўғрисида фақат китоблардан ўқиб ҳамда кексаларнинг айтган гапларидангина биладилар.

Совет жамияти — меҳнаткашларнинг: ишчилар, деҳқонларнинг ва меҳнаткаш интеллигенциянинг жамиятидир. СССР Конституциясида шу нарса ёзилганки, Коммунистик партия меҳнаткашларнинг коммунистик жамият қуриш учун олиб бораётган курашида уларнинг авангардидир, меҳнаткашлар томонидан ташкил этилган барча ташкилотларнинг, ҳам ижтимоий, ҳам давлат ташкилотларининг етакчи кучидир.

Бизнинг жамиятимиз мана шунақа, бизнинг системамиз мана шунақадир. Биз, бу системамизни ҳечкимга зўрлаб қабул қилдираётганимиз йўқ, лекин биз, очиғини айтганда, бу система энг яхши система деб ҳисоблаймиз. Ба'зи бировлар аҳволни шундай тасвирлаб кўрсатишга уринмоқдаларки, уларнинг гапига қараганда коммунистик идеялар бутун дун'ёда ёйилаётганлигига СССР томонидан қандайдир ҳийла-найранг ишлатилаётганлиги сабаб бўлаётган эмиш.Броқ, ҳаммага ма'лумки, Улуғ Октябрь революциясидан анча олдин ҳам Европада коммунизм ва Маркс блан Энгельс яратган коммунистик та'лимот мавжуд эди, меҳнаткашлар оммаси орасида томир ёйган эди.

Шу муносабат блан, ба'зи мухбирлар томонидан бизнинг олдимизга қўйилган бир масалага — коммунистик партияларнинг информацион бюроси ёки ба'зан «Коминформ» деб аталаётган информацион бюроси тўғрисидаги масалага тўхталиб ўтишни истар эдик. Европадаги бирқанча мамлакатларнинг коммунистик партиялари а'зо бўлиб кирган ва информацияларни айирбошлашни, ишчилар синфининг ўзини озод қилиш учун олиб бораётган курашидаги тажрибаларни айирбошлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйиган бу ташкилотнинг фаолияти киши кишини эксплуатация қилишдан иборат эски, ўз умрини тугатган системани абадий сақлаб қолишни истаб юрган кишиларнинг ҳаммасини безовта қилмоқда.

Ба'зан масалани: «Коминформ»ни бир амаллаб тугатса бўлмайдими? деган тахлитда қўядилар. Лекин, аслини айтганда, коммунистик партиялар халқаро алоқа ва ҳамкорликнинг ҳамма қабул қилган формасидан нега воз кечсинлар, бунга қандай асос бор? «Коминформ»ни тугатиш масаласини қўяётганлар нима учун, масалан, социал-демократик партияларни бирлаштирувчи Социалистик интернационалнинг фаолиятига қарши ҳечқандай э'тироз билдирмаётирлар. Нега улар капиталистларнинг халқаро монополистик бирлашмаларга бирлашганликларини ва ўз ишларини кўплашиб идора қилмоқ учун мунтазам равишда учрашиб турганликларини табиий ва қонуний деб ўйлайдилару, аммо, ўз вақтида Маркс блан Энгельс э'лон қилган халқаро бирдамликнинг улуғ шиорини — «Бутун дун'ё пролетарлари, бирлашингиз!» деган улуғ шиорни, барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушган шу улуғ шиорни ишчилар синфининг рўёбга чиқаришига йўл бергилари келмайди?

Ишчилар синфининг барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилишга, тинчлик иши учун курашга қаратилган халқаро ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга ҳамиша тарафдор бўлиб келганмиз ва тарафдор бўлаберамиз.

Ишчилар синфининг ва барча меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилиб турган коммунистик партиялар энг илғор ва инсонпарвар та'лимотга — марксизм-ленинизм та'лимотига амал қилмоқдалар. Бу та'лимот Совет Иттифоқида, Хитой Халқ Республикасида, халқ демократияси мамлакатларида амалда татбиқ қилинди ва ўзининг тўғри та'лимот эканлигини амалда яққол кўрсатди.

Бу та'лимот бутун ер юзида тобора кўпроқ ёйилмоқда. Биз, Ленин айтганидек, «революцияни экспорт қилишга» қаршимиз, чунки масалани бу тарзда қўйиш илмфанга хилофдир. Прогрессив идеялар ўзига муқаррар йўл очаберади ва умри тугаган эски идеяларни енгаберади. Ҳамиша шундай бўлиб келган, кишилик жамиятининг тараққиётида бундан буён ҳам шундай бўлаберади.

Сизларнинг саволларингиз муносабати блан биз айтмоқчи бўлган мулоҳазалар мана шулардир.

Правардида сизларга э'тибор блан тинглаганингиз учун ташаккур айтишга ижозат берингиз.

Хайр.

* * *

Матбуот конференциясининг охирида Н. С. Хрушчев ҳинд журналистларига Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши тўғрисидаги об'ектив ва ҳаққоний информация бериб турганликлари учун ташаккур айтди ва шундай об'ектив информация Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб кўрсатди.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Сталинободдан Афғонистонга жўнаб кетдилар

СТАЛИНОБОД, 15 декабрь. (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганинни ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчевни олиб 14 декабрьда Ҳиндистон пойтахти Деҳли шаҳридан учган самолёт Кобил районида об-ҳаво шароитларининг мураккаблиги сабабли ўша куни Сталинободга келиб қўнган эди.

Сталинобод аэродромида Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни ҳамда уларнинг ҳамроҳлари армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ва СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикинни Тожикистон КП Марказий Комитетининг биринчи Секретари Б. Ғафуров, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. Додхудоев, Тожикистон КП Марказий Комитетининг секретарьлари П. С. Обносов, А. Имомов, А. В. Носенков, Тожикистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари А. В. Мазаев, М. Раҳматов, Е. И. Обухов ўртоқлар, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари С. Холиқова, Тожикистон КП Сталинобод шаҳар комитетининг секретари А. Ҳасанов, Сталинобод шаҳар ижроия комитетининг раиси А. Асроров, Министрлар, СССР Олий Советининг ва Тожикистон ССР Олий Советининг депутатлари ҳамда республикадаги партия ва совет ташкилотларининг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев аэродромдан шаҳарга жўнаб кетдилар. Бутун йўл бўйида Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни республика пойтахтининг мингларча меҳнаткашлари қизғин табрикладилар.

14 декабрь кечқурун Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев С. Айний номидаги Тожик давлат опера ва балет театрида қўйилган катта концертда ҳозир бўлдилар. Бу концертда Сталинободнинг энг яхши артистлари қатнашдилар. Концертда Тожикистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Ғ. Ғафуров, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Додхудоев ва республика партия ҳамда совет ташкилотларининг бошқа раҳбарлари ҳам ҳозир бўлдилар.

Залдагилар Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни давомли қарсаклар блан табрикладилар.

15 декабрьда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев ҳамда уларнинг ҳамроҳлари армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин Сталинободдан Кобилга учиб кетдилар.

Сталинобод аэродромида жўнаб кетувчиларни Тожикистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Ғ. Ғафуров, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. Додхудоев, Тожикистон КП Марказий Комитетининг секретарьлари П. С. Обносов, А. Имомов ва А. В. Носенков, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари А. В. Мазаев, М. Раҳматов ва Е. И. Обухов, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари С. Холиқова, Тожикистон КП Сталинобод шаҳар комитетининг секретари А. Ҳасанов, Сталинобод шаҳар ижроия комитетининг Раиси А. Асроров, Министрлар, СССР Олий Советининг ва Тожикистон ССР Олий Советининг депутатлари ҳамда республика партия ва совет ташкилотларининг бошқа раҳбарлари кузатиб қолдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Кобилга келдилар

КОБИЛ, 15 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва уларнинг ҳамроҳлари тушган самолёт маҳаллий вақт блан соат 13 дан 45 минут ўтганда Кобил аэродромига қўнди. Аэродромда улар самимийлик ва меҳмондўстлик блан кутиб олиндилар.

Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни Афғонистон ҳукуматининг бош министри Сардор Муҳаммад Довуд бошчилигида Афғонистоннинг давлат ва жамоат арбоблари, дипломатик корпус а'золари, Кобилдаги совет колонияси кутиб олдилар.

Аэродром афғон ва совет давлат байроқлари блан безатилган эди. Фахрий қоровул саф тортиб турди. Оркестр Совет Иттифоқи ва Афғонистон Давлат гимнларини ижро этди.

Н. А. Булганин микрофон олдида қисқача нутқ сўзлаб, афғон халқига салом топширди ва энг яхши тилаклар билдирди.

Аэродромдан шаҳарга борадиган бутун йўлда Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни Афғонистон пойтахтининг кўп мингларча аҳолиси табриклаб турди.

Москвада латиш сан'ати ва адабиёти декадаси

14 декабрьда Москвада Латиш сан'ати ва адабиёти декадаси тантанали суратда очилди.

Совет Латвияси СССР қардош халқларининг аҳил оиласига қўшилганига бу йил 15 йил тўлди. Декада шу қисқа, лекин воқиаларга бой давр ичида республиканинг маданий ҳаётида эришилган ютуқларга кўрик бўлади.

Латвия ССР опера ва балет театрининг коллективи ССР Иттифоқи Большой театрида композитор М. Зариньнинг «Янги қирғоққа» операсини кўрсатди. Либретто В. Лацисининг шу номдаги романи асосида Ф. Рокпелнис томонидан ёзилган. Спектакль латиш халқи тўғрисида, эски буржуа тартиб-қоидаларини улоқтириб ташлаган ва янги, бахтли ҳаёт қураётган оддий меҳнаткашлар ҳақида ҳикоя қилади.

СССР Большой театрининг директори М. Чулаки бошчилигидаги делегацияси қардош латиш халқи сан'атининг вакилларини табриклади.

Спектакльда Латвия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретарьлари Я. Э. Калнберзин ва А. Я. Пельше, Латвия ССР Министрлар Советининг раиси В. Т. Лацис, Латвия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. М. Озолинь, СССР Маданият министрининг биринчи ўринбосари С. В. Кафтанов, РСФСР маданият министри Т. М. Зуева ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Худди шу куни пойтахт томошабинлари МХАТ саҳнасида Латвия ССР Академик драма театрининг биринчи спектаклини кўрдилар. Бу бадиий коллектив 1919 йилда ташкил этилган. Отоқли латиш ёзувчиси А. Упит шу театрнинг ташкилотчиси ва биринчи драматурги эди. Театр декада вақтида кўрсатадиган томошаларини шу авторнинг «Яшил ер» номли пьесаси блан бошлади. Бу пьеса унинг шу номли романи асосида яратилган.

Я. Райнис номидаги Латвия ССР бадиий театри Марказий болалар театри биносида томошалар кўрсатабошлади. Бу театр Э. Смилгис томонидан 1920 йилда ташкил қилинган бўлиб, Смилги шу вақтгача театрнинг бош режиссери бўлиб ишлаб келмоқда.

Москва давлат консерваториясида латиш меҳмонларининг концерти бўлди.

Латиш сан'ати ва адабиёти декадасининг биринчи кунида минг-минглаб москвалилар театрларда ва консерваторияда бўлдилар. Давлат циркидаги томошаларда ҳам жуда кўп киши бўлди. Буерда Латвия артистлари ўйинлар кўрсатдилар. Пойтахт кинотеатрларида латиш кинофильмлари намойиш қилинди. (ТАСС).

Ўзбекистон композиторларининг иккинчи с'езди

Ўзбекистон композиторларининг иккинчи с'езди 15 декабрьда ўз ишини давом эттирди.

Кундузги мажлисда Композиторлар союзи правлениеси раисининг докладини ва правление а'золарининг қўшимча докладларини муҳокама қилиш давом этди. Музокараларда сўзга чиққан композиторлар М. Бурхонов, Т. Содиқов, Д. Соатқулов, консерватория педагоги Ф. Васильев, хор капелласининг бадиий раҳбари С. Валенков ва бошқалар композиторлик маҳорати масалаларига тўхталдилар, с'езд ўз ишини давом эттириб турган кунларда тингланган музика асарларига баҳо бериб ўтдилар.

Композитор М. Ашрафий Ўзбекистон музикачиларининг халқ олдида ҳали кўп қарздор эканликларини айтди. Ўртоқ Ашрафий ўз нутқида республика сан'атшунослик илмий-текшириш институти халқ музика асарларини тўплаш, текшириш ва оммалаштириш соҳасида жуда кам ишлаётганлигини қайд қилиб ўтди.

С'езд қатнашчилари Ўзбекистон Совет композиторлари союзи правлениеси ҳақида бирқанча танқидий мулоҳазаларни айтдилар. Жумладан, Союз раҳбарларининг композиторлар ва музикашуносларнинг ижодий фаолиятини активлаштириш тўғрисида етарли жонкуярлик қилмаётганликлари кўрсатиб ўтилди. Союзда танқид ва ўз-ўзини танқид йўқ эди.

С'ездда СССР Композиторлар союзининг консультанти В. Виноградов Ўзбекистон композиторлари ва музикашуносларининг ижодий фаолиятини анализ қилиб берди.

С'езд ўз ишини давом этиради. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш савиясини янада яхшилайлик

(Оржоникидзе район партия конференциясидан)

Оржоникидзе райони пахтадан мўл ҳосил етиштиришда бирнеча йилдан бери илғорликни қўлдан бермай келаётир. Район пахтакорлари бу йил пахтачиликда энг прогрессив усулларни кенг қўлланиб, янада зўр ғалабага эришдилар. Район партия конференцияси очиладиган кунгача давлатга пландан ташқари 1400 тонна пахта топшириб, ҳар гектар ердан 33,5 центнердан ҳосил йиғиб олдилар. Илғор колхозлар пахта ҳосилини оширишда айниқса яхши натижаларга эришдилар. Дўрмон қишлоқ Советидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози 1170 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36,8 центнердан, Маленков номли колхоз 800 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35,8 центнердан, Ворошилов қишлоқ Советидаги Киров номли колхоз ҳар гектардан 35,5 центнердан пахта етиштирдилар. Районда давлат пахта тайёрлаш планини бажармаган биронта колхоз қолмади.

Пахта ҳосилини оширишда прогрессив усулларнинг кенг қўлланиши катта аҳамиятга эга бўлганини та'кидлаб, райком секретари ўртоқ Тошпўлатова ўзининг ҳисобот докладида бир мисол келтирди.

«Қизил Ўзбекистон» колхозида ерлари бир-бирига туташган икки звено бор. Мирзабой Толипов бошлиқ звено чигитни квадрат-уялаб экиб, ғўза қатор ораларини трактор блан узунасига ва кўндалангига культивация қилди. У, чопиқ қилмаган. Аммо, ўртоқ Б. Эрматов бошлиқ звено чигитни торқаторлаб экkan бўлсада, ғўза қатор ораларини кўндалангига культивация қилмаган.

Натижада Мирзабой Толипов звеноси планни 10 октябрьдаёқ бажариб, ҳар гектардан 46 центнердан ҳосил йиғиб олди. Механизация кенг қўлланилгани туфайли ҳар центнер пахта етиштиришга 3,5 меҳнат куни сарфланган. Бозорбой Эрматов звеноси эса планни 30 ноябрьда бажарди, ҳар гектардан 36 центнердан ҳосил топширди. Ҳар центнер пахта етиштириш учун 5,8 меҳнат куни сарфлади. Шу мисолнинг ўзиёқ ғўза қатор ораларини кўндалангига ҳам культивация қилиш пахтачиликда энг прогрессив усул эканлиги, ҳосилни ошириш учун механизациядан кенг фойдаланиш зарурлигини кўрсатади.

Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Сталин номли колхоз раиси ўртоқ Маннонов пахтачиликда механизациянинг кенг қўлланилаётгани, агротехника усулларининг такомиллашаётгани натижасида ҳосил ошаётгани тўғрисида ба'зи мисоллар келтирди. Масалан, Сталин номли колхоз 1951 йилда ҳар гектардан 23 центнердан пахта топширган бўлса, 1955 йилда 34 центнердан ошириб пахта топширди. 1951 йилда сарфланган ҳарбир меҳнат куни эвазига 9,5 килограмм пахта етиштирилган бўлса, 1955 йилда 17 килограммдан пахта етиштирилган. Шундай қилиб, ҳар центнер пахта етиштириш учун илгариги 10,5 меҳнат куни ўрнига, бу йил 5,9 меҳнат куни сарфланган.

— Колхозда хўжалик тормоқларини даражаларга бўлиш ярамайди, — дейди ўртоқ Маннонов. — ҳамма тормоқларни баравар — комплекс равишда ривожлантиришга ҳаракат қилиш лозим. Шунингдек, янги тормоқларни вужудга келтириш ва юксалтириш колхоз экономикасини мустаҳкамлашда катта роль ўйнайди. Сталин номли колхоз правлениеси сутчиликни ривожлантиришга кўп э'тибор берган. Бу колхозда 1951 йилда 19 та сигир бўлган ва ҳарбир сигирдан 700 литр сут соғилган бўлса, 1955 йилга келиб, сигирлар сони 130 тага етказилган ва ҳарбир сигирдан бир йилда 2406 литрдан сут соғиб олинган.

— Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда механизаторлар катта роль ўйнадилар, — деди МТС бош механиги, делегат ўртоқ Барадулин, — аммо колхоз правлениелари механизаторларнинг маиший-маданий эҳтиёжлари тўғрисида ҳали ҳам етарли ғамхўрлик кўрсатмаётирлар. Трактор бригадалари учун шийпонлар жиҳозланмаган. Далада, иш вақтида механизмларнинг майда-чуйда шикастини ремонт қилиш учун жой йўқ. Ҳатто лемехларни чархлатиш учун ҳам МТСга югуришга тўғри келади. Бу эса тракторларнинг арзимаган шикаст блан тўхтаб туришига, тракторчиларнинг қимматли вақти бекор ўтишига сабаб бўлмоқда. МТСнинг парки кенгайиб, электр қувватига талаб кучаймоқда, лекин «Сельэлектро» бор трансформаторни ишга туширишни кечиктирмоқда.

Делегат ўртоқ Давшан ўз сўзини элит хўжалигини ривожлантиришга бағишлади. Селекция станцияси ўз ишини «Қизил Ўзбекистон» колхозида олиб бормоқда. Шу колхозда етиштирилган уруғлик чигит а'ло сортли бўлиши блан Тошкент областининг бошқа районларида ҳам пахтадан юқори ҳосил олишни та'минлаши лозим. Элит хўжалигидан колхознинг ўзи ҳам катта даромад олмоқда. Сўнгги йилларда уруғчиликдан бу колхоз 2 миллион 500 минг сўм даромад олди.

— Лекин, — дейди ўртоқ Давшан, — колхоз правлениеси элит хўжалигини ривожлантиришга тегишли э'тибор бермаётир. Тола ажратадиган машиналарни ўрнатишга яхши бино ажратиб берилмаганидан ускуналар занглаб қолмоқда. Шу хўжаликда ишлаётган ёш мутахассис ўртоқ Муродов эса Тошкентга қатнаб, ишлашга мажбур бўлмоқда. Бу камчиликларга тезлик блан барҳам берилиши, пахтачиликни юксалтиришда ҳал қилувчи омиллардан бири бўлган селекция ишларининг ривожлантирилиши лозим.

Киров номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Исломов, район партия комитети бошланғич партия ташкилотларига етарли раҳбарлик қилмаганини айтди. — Бизнинг қишлоқда мактаб, сельпо, касалхона ҳузурида ҳам бошланғич партия ташкилотлари бор. Аммо, райком ходимларидан бирор киши бу ташкилотларнинг фаолияти блан қизиқмади. Ҳисобот даврида ҳатто ташкилот-инструкторлик бўлимидан ҳам бирор киши бориб, партиявий-ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларни йўлга қўйишда бизга конкрет ёрдам бермади. Райкомнинг раҳбарлик услубида кампаниячиликка ҳали ҳам барҳам берилмаган. Хўжалик вазифаларининг қайси бири қистов келиб қолса, бутун э'тибор ана шу вазифани бажаришга қаратилади, бошқа соҳалар унитилади ёки иккинчи даражали қилиб қўйилади.

«Ленинград» колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Иноятов илғор районда камҳосилли колхозларнинг бўлиши, юқориҳосилли колхозларда камҳосилли бригада ва звеноларнинг бўлиши қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда ҳарбир колхоз экономикасини чуқур ўрганмаслик ва ҳарбир бригада ҳамда звенолардаги ресурсларни тўла ишга солмаслик натижасидир, деди.

Нотиқ райкомнинг иш услубида бўлган камчиликлар тўғрисида гапириб, МТС зонаси бўйича райком секретари ўртоқ Азизовни қаттиқ танқид қилди.

— Ўртоқ Азизов колхоз бошланғич партия ташкилотларига амалий ёрдам бериш ўрнига ишимиздаги камчиликларни «ўрганиб», бюрога материал тайёрлайди. Яқинда у менга телефон қилиб:

— Сизга яна битта виговор «тайёрлаб қўйдим» деди. Мен нима жавоб қилишимни билаолмай қолдим.

— Агар шу блан ишимиз юришиб кетадиган бўлса, — майли, дедим.

Ўртоқ Азизов қуйи ходимларга «сиз бўлган жойда нима бўларди», «Сиздан кутган умидимиз — шуда» деб, пичинг отишга ўрганиб қолипти. Бу «метод» қуйи ходимларнинг обрўсини тўкишга, ишга бўлган ҳавасини пасайтиришга сабаб бўлмоқда.

Каскад ГЭС партия ташкилотининг секретари ўртоқ Матюшин ва делегат Н. Кашубин ҳам райкомнинг раҳбарлик услубидаги камчилик ва хатолар тўғрисида гапирдилар.

— Район партия комитети, — деди ўртоқ Матюшин, — ҳали ҳам хўжалик ташкилотлари ва район ижроия комитети ишларига кўп аралашмоқда ва эгасизликнинг кучайишига сабабчи бўлмоқда. Райком секретарьлари ўз ишларида бошланғич партия ташкилотлари ва уларнинг секретарьларига таяниб эмас, балки, кўпроқ хўжалик активига таяниб иш кўрадилар.

— Райком секретарьлари Тошпўлатова ва Хорев ўртоқлар, — деди делегат Кашубин, — бюро а'золари ва райком а'золарини актив ишга тортмадилар. Ҳолбуки, райком а'золари партиявий-ташкилий ва сиёсий-оммавий ишларни кучайтиришда уларга катта ёрдам беришлари мумкин эди.

Музокарада сўзга чиққан делегатлар чорвачилик, пиллачиликни ривожлантиришда, халқ маорифи соҳасида, соғлиқни сақлаш ва маданий-оқартув муассасалари ишида, савдо-сотиқ масалаларида бўлган жиддий камчиликларни очиб ташладилар.

Конференция қизғин танқид ва ўз-ўзини танқид асосида баланд руҳ блан ўтди. Қабул қилинган резолюцияда илғор районда камҳосилли колхоз, бригада ва звеноларнинг бўлиши қораланиб, ҳосилни янада ошириш, хўжаликнинг ҳамма тормоқларини комплекс ривожлантириш, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш савиясини янада яхшилаш тадбирлари белгиланди.

* * *

Район партия комитетининг биринчи пленуми бўлди. Райком секретарьлари қилиб К. Тошпўлатова, Г. К. Хорев ўртоқлар, МТС зонаси бўйича райком секретари қилиб ўртоқ Р. Носиров сайландилар.

Ишчилар ва инженер-техник ходимлар малакасини тинмай оширамиз

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, қаерда хўжалик раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ишчилар ҳамда инженер-техник ходимларнинг ишлабчиқариш малакасини тинмай ошириш ҳақида чинакамига ғамхўрлик қилаётган бўлсалар, у ерда мавжуд техникани янада такомиллаштиришга, ишлабчиқаришни ташкил этишни янада яхшилашга ўзларининг катта ҳиссаларини қўшаётган новаторлар, рационализаторлар ва ихтиро'чилар сафи кунсайин кенгаймоқда.

И. В. Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинати 1-нчи йигирув-тўқув фабрикасида меҳнат унумдорлигини ошириш ва тайёрланаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш мақсадида кадрларнинг малакасини оширишга алоҳида э'тибор берилмоқда. Фабрикага янги келган ёш ишчиларнинг ҳаммаси малакали ишчилар қўлида станок ва машиналарни бошқаришни ўрганиш блан бир қаторда, махсус назарий билим ҳам оладилар. Бу йил қабул қилинган мастер ёрдамчиларининг шогирдлари ва тўқучилар 3 ойлик назарий курсни тамомладилар. Улар бу курсларда асбоб-ускуналарнинг ишлаш процесси, ишни ташкил қилиш ва планлаштириш, илғорларнинг иш приемларини ўрганиш ва шунга ўхшаш масалаларни ўргандилар. Айниқса мастер ёрдамчиси ўртоқ Крупнов раҳбарлик қилаётган курс тингловчилари яхши натижаларга эришдилар.

Назарий машғулотларнинг амалий машғулотлар блан бирга қўшиб олиб борилиши курс тингловчиларининг тез вақт ичида асбоб-ускуналар бошқаришни ўзлаштириб олиши ва уларни мустақил ишга ўтказиш имконини берди. Мастер ёрдамчиларининг шогирдлари группасини тамомлаб чиққан Маханцев ҳозир 4-нчи тўқув цехида 36 станокни бошқармоқда ва смена топшириғини доимо ортиғи блан бажармоқда. Голубев 36 станокни бошқармоқда, смена топшириғини ошириб бажариш блан бирга, фақат а'ло сифатли маҳсулот тайёрламоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Моталь цехи фабрикадаги илғор цехлардан бири ҳисобланади. Бунинг сабаби шундаки, ишга янги келган ишчиларни ўқитиш бу ерда яхши ташкил этилган. Цех ишчиларининг ўртача иш унуми планга нисбатан 125—130 процентни ташкил этади. Цехда ишчиларнинг малакасини ошириш мақсадида бирқанча техника ўқуви курслари ташкил этилган. Яқинда ана шу курсларни тамомлаб чиққан ишчилардан Норхўжаева, Харламова, Хожиметова, Лопатина ва бошқа ўртоқлар смена топшириқларини 150-160 процентга етказиб бажармоқдалар.

Фабрикада ишлабчиқариш-техника ўқуви курслари ҳам мунтазам суратда ишлаб турипти. Бу курсларда асосан назарий машғулотлар ўтказилади. Ишлабчиқариш-техника ўқуви курсларига биз кўп йиллик ишлабчиқариш тажрибасига эга бўлган мастер ёрдамчилари, тўқимачилар, йигирувчилар ва бошқа касб эгаларини жалб қиламиз. Бу курсларда тингловчилар фан ва техника янгиликларига доир турли темаларда лекциялар эшитадилар, илғорлар тажрибасини ўрганадилар.

Шунингдек, фабрикада ма'лум мақсадда ташкил этилган курслар ҳам ишлаб турипти. Бундай курсларда айрим янгиликлар ва уни ишлабчиқаришга жорий қилиш йўллари ўрганилади. Масалан, яқинда тўқув цехининг мастер ёрдамчилари «Илғор мастер ёрдамчиси ўртоқ Ульянов методи асосида мастер ёрдамчиларининг ишини ташкил қилиш ва планлаштириш» деган курсни тамомлаб чиқдилар. Бундай курслар ёрдамида биз мастер ёрдамчиларини мамлакатимиз тўқимачилик саноатидаги янгиликлар блан ўз вақтида таништириб турамиз. Инженер Мимрина раҳбарлик қилаётган 5-нчи тўқув цехидаги ишлабчиқариш-техника ўқуви курсларида машғулотлар доимо юқори савияда ўтмоқда. Вера Мимрина цех ишчиларини бирқанча группаларга бўлиб, уларни илғорлар иш усулига ўргатмоқда, шу блан бирга ўз устида ҳам тинмай ишламоқда. Ўртоқ Мимрина Тошкент тўқимачилик институтининг аспирантурасида ўқимоқда.

Ишчилар малакасини оширишнинг яна бир формаси — илғорлар тажрибасини оммалаштириш мактабидир. Бу мактаблардаги машғулотларни энг яхши ишчилар ҳамда ишлабчиқариш инструкторлари олиб борадилар. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида фабрика ишчиларидан 300 га яқин киши илғорлар тажрибасини ўрганиш мактабини тамомлаб чиқдилар. Ҳозир бу ишчиларнинг ҳаммаси смена топшириқларини доимо ортиғи блан бажармоқдалар. Илғорлар тажрибасини ўргатишдан олдин фабриканинг ҳарбир ишчисининг ўртача кўрсаткичи 107,7 процентни ташкил этар эди, ҳозир эса бу кўрсаткич 110 процентга етди, шунингдек маҳсулот сифати кескин суратда яхшиланди. Ҳозир фабрика ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг 99,6 проценти биринчи сортга қабул қилинмоқда.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб туриптики, илғорлар тажрибасини оммалаштириш мавжуд машина ва ишлабчиқариш майдонларидан маҳсулот олишни кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини тобора ошириш имконини бермоқда.

Корхона техника-иқтисодий кўрсаткичини янада яхшилашда вақт-вақти блан ўтказилиб турилаётган ва илғорлар тажрибасини ўрганишга бағишланган кенгашлар катта роль ўйнамоқда. Тажриба алмаштириш кенгашларида фабриканинг донгдор ишчилари ҳамда мастер ёрдамчилари ўз тажрибалари ҳақида докладлар қиладилар. Яқинда ўтказилган кенгашда 3-нчи цех мастер ёрдамчиси ўртоқ Андрюшенко «Мастер ёрдамчисининг ишини ташкил қилиш», мастер ёрдамчиси ўртоқ Волков «Буфер қайишини алмаштириш» деган темаларда, тўқимачилардан Жукова, Иванова, мотальчилардан Урюпина ва Премякова ўртоқлар ўз иш тажрибалари ҳақида доклад қилдилар.

Корхонанинг барча инженер-техник ходимлари ишчиларнинг малакасини ошириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар, шу блан бирга, ўзлари ҳам малакаларини оширмоқдалар. Инженер-техник ходимларнинг техника ва иқтисодий билимларини ошириш мақсадида малака ошириш курслари ташкил қилинган. Кўпгина инженерлар Москва ва Иваново шаҳрида ташкил этилган малака ошириш курсларида ўқиб келдилар.

Коллективимиз мамлакатдаги тўқимачилик корхоналари коллективлари томонидан яратилаётган илғор тажрибаларни ўрганиш ва уни ўзимизда кенг жорий қилишга алоҳида э'тибор бермоқда. Яқинда бир группа инженер-техник ходимлар тажриба ўрганиш мақсадида Москва, Барнаул ва Иваново шаҳридаги тўқимачилик корхоналарига бориб келдилар. Командировкадан қайттач, инженер-техник ходимлар Москва, Иваново ва Барнаул тўқимачиларининг илғор иш усуллари ҳақида ишлабчиқариш-техника советида, шунингдек ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг йиғилишида доклад қилдилар.

Фабрикада ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг малакасини тинмай ошиб бориши корхона техник-иқтисодий кўрсаткичини тобора яхшиламоқда. Биз бундан кейин ҳам маҳсулот сифатини яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим резерви ҳисобланган бу соҳага алоҳида э'тибор берамиз.

Г. ПЕШЕС,

И. В. Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинати 1-нчи тўқув йигирув фабрикасининг бош инженери.

Пахта—Ватан, халқ бойлиги, унинг бир граммини ҳам нобуд қилма!

☆ ☆ ☆

Келгуси йил мўл ҳосилига тайёргарлик

Куйбишев номли колхоз Верхне-волинск районида йирик колхозлардан ҳисобланади. Колхоз бу йил 1200 гектар пахта майдонининг хар гектаридан 26 центнердан ҳосил топширди. Ҳосилнинг 90 проценти отбор ва 1-нчи сортга қабул қилинди. Колхоз бу муваффақиятларга илғор агротехника усулларини қўллаганлиги учун эришди. Масалан, ўртоқ Ҳамидов бошлиқ бригада 60X60 схемасида квадрат-уялаб чигит экиб, ғўза қатор ораларини ишлашда механизация кучидан тўла фойдаланганлиги натижасида хар гектар ердан ҳосилни анча оширишга эришди. Ана шу бригаданинг Афлотунова бошлиқ звено а'золари 60X60 схемасида квадрат-уялаб чигит экиш натижасида 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 46 центнердан, я'ни ўтган йилга нисбатан 14 центнердан ортиқ ҳосил топширдилар.

Шунингдек, колхозда Толиев, Рустамов бошлиқ бригадалар ҳам планини 115 — 120 процент қилиб бажардилар. Колхоз пахтакорлари хозирги кунда ғўзапоя юлиш, далаларга ўғит солиш ишларини бир-бирига боғлаб олиб бормоқдалар. Ҳозирнинг ўзида 200 гектардан ортиқ ер шудгордан чиқарилди.

М. АГАЛИЕВ.

Совхознинг илғор бригадаларида

Бекобод районидаги 2-нчи «Далварзин» совхозининг ўртоқ Абдуманнон Абдуллаев бошлиқ бригадаси 120 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топшириб, йиллик планни 103 процент қилиб ошириб бажарди. Бригада а'золари шонли партиямизнинг XX с'езди шарафига ҳар гектардан яна 5 центнердан ҳосил топшириш учун курашаётирлар.

Шунингдек, совхознинг ўртоқ Абдуҳамид Ўроқов бошлиқ бригадаси а'золари ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб, 97 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил топширишга муваффақ бўлдилар. Улар пландан ташқари қўшимча равишда 20 тонна «оқолтин» топширишга қарор қилдилар.

Ё. ХАСАНОВ.

Комсомолларнинг ташаббуси

Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхознинг комсомол а'золари колхоз хўжалигини мустаҳкамлашда ва пахтадан мўл ҳосил етиштиришда актив иштирок этмоқдалар. Айниқса Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси, комсомол а'зоси ўртоқ Н. Ашуралиева бошлиқ звено а'золари бу йил пахта етиштиришда юқори кўрсаткичларга эришиб, социалистик мусобақада ғолиб чиқдилар. Улар мавжуд 17 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40,6 центнердан ҳосил йиғиб олишга муваффақ бўлдилар. Звено а'золари механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб пахта майдонларини шудгорлаб қўйдилар. Улар кузги-қишки дала ишларини тугаллаб, 5-нчи бригада а'золарига кўсак териш ва келгуси йил мўл ҳосили учун олиб борилаётган ишларига яқиндан ёрдам бераётирлар. Комсомоллардан З. Тиллаева, У. Отақулова ўртоқлар кундалик нормани 2-2,5 ҳиссадан ошириб бажариб, барча колхозчиларнинг ҳурматига сазовор бўлаётирлар.

Шунингдек, М. Саидов ва Ҳ. Маҳкамов ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари ҳам пахта етиштиришда яхши натижаларга эришдилар. Бу бригадаларнинг меҳнатсевар а'золари барча ҳосилни йиғиб-териб олиб, мўл ҳосил гарови бўлган кузги шудгорни қисқа вақт ичида сифатли қилиб ўтказдилар.

И. АҲМЕДОВ.

Қўшимча мажбуриятни бажариш учун курашмоқдалар

Карл Маркс номли колхоз янгидан ташкил этилган Боёвут районида энг йирик ва хўжалиги ривожланаётган колхозлардан бири ҳисобланади.

Мана колхознинг кенг пахта далалари. Колхоз пахтакорларининг ажойиб меҳнат самаралари кўзга яққол ташланиб турипти. Бригада ва звеноларнинг а'золари группа-группага бўлиниб, далалардаги қолган ҳосилни бирчеккадан йиғиб-териб олмоқдалар. Барча дала ишлари конвейер усулида ташкил этилганлиги сабабли кўсаклари териб олинган участкалардаги ғўзапоялар йиғиб олиниб, пешма-пеш дориланмоқда ва сифатли қилиб шудгорланмоқда.

—Биз,—дейди колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Юсуф Хўжабеков,—йилдан-йилга пахтадан мўл ҳосил етиштиришга эришаётирмиз. 1950 йилда ҳар гектардан 18 центнердан ҳосил олган бўлсак, бу йил илғорларнинг тажрибаларидан, илғор агротехника фани ютуқларидан дадиллик блан фойдаланиб, 1450 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 24 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлдик. Айрим бригада ва звеноларимиз бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар. Масалан, ўртоқ К. Жўраев бошлиқ бригада а'золари гектаридан 43, ўртоқ Б. Бердиёров бошлиқ бригада а'золари 40 центнерга етказиб ҳосил олдилар.

Колхоз а'золари республика пахтакорларининг қурултойини муносиб совға блан кутиб олиш мақсадида она-Ватанимизга пландан ташқари 120 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Азамат пахтакорлар бу мажбуриятларини бажариш учун далаларда қолган ҳосилни йиғиб-териб олиш блан бирга келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирлаш тадбирларини бир-бирига мустаҳкам боғлаб олиб бормоқдалар.

К. НУРОНОВ.

Шудгорлаш ишлари кенгаймоқда

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мурожаатидан руҳланган Сирдар'ё районидаги кўпгина колхозлар барча пахта майдонларидаги қолган ҳосилни тез кун ичида йиғиб-териб олиш ва кузги шудгорлаш ишларини қизитиб юбордилар. Бу соҳада МТСлар колхозларга амалий ёрдам кўрсатмоқда.

Районнинг «Ҳақиқат» колхозида хизмат қилаётган ўртоқ Қ. Содиқов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси айниқса юқори кўрсаткичларга эришаётир. Бригаданинг меҳнатсевар механизаторларидан Юсупов, Каримов ва Раҳимов ўртоқлар кундалик нормани анча ошириб бажармоқдалар. Улар кунига 7 гектардан кўпроқ ерни ҳайдамоқдалар. Ҳозир колхоз бўйича ҳаммаси бўлиб 209 гектар ер шудгорланди. Механизаторлар ер ҳайдаш сур'атини янада ошириб, кузги шудгорлаш ишларини қисқа муддатда бажариш учун курашаётирлар.

Шунингдек Тарас Шевченко номли колхозда хизмат қилаётган ўртоқ Письменний бошлиқ бригада механизаторлари ҳам катта муваффақиятларни қўлга киритаётирлар. Бригаданинг Юсупов, Абкелямов, Куртаметов ва Ил'ёсов каби тракторчилари кунига икки нормадан бажариб, колхозчиларнинг ҳурматларига сазовор бўлаётирлар. Ҳозир колхозда ҳаммаси бўлиб 300 гектардан ортиқ ер корчевка ва 180 гектар ер ҳайдовдан чиқарилди.

Ҳозир районнинг Охунбобоев номли, Маленков номли, Каганович номли ва Хрушчев номли колхозларида ҳам кузги шудгорлаш ишлари қизитиб юборилди.

А. МУҲАМЕДОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 15 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,08	109,91	Сирдар'ё	0,10	102,96
Гулистон	0,13	108,20	Пискент	0,02	102,52
Ховос	0,15	108,17	Бўка	0,04	101,29
Оржоникидзе	—	107,80	Бекобод	0,36	100,72
Оҳангарон	0,20	106,24	Верхне-волинск	—	100,35
Октябрь	0,06	105,85	Ўртачирчиқ	—	100,34
Калинин	—	105,18	Чиноз	0,13	99,85
Мирзачўл	0,02	104,39	Оққўрғон	0,24	97,61
Янгийўл	0,05	104,28	Қуйичирчиқ	0,40	92,23
Юқоричирчиқ	0,04	103,45	Боёвут	0,26	85,03

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 15 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
4-нчи Вревский	—	107,31	3-нчи «Далварзин»	0,46	90,51
16-нчи совхоз	0,52	98,23	1-нчи «Боёвут»	0,28	87,49
«Малик»	0,34	97,29	Кўкорол	0,14	84,86
1-нчи «Далварзин»	0,33	94,73	3-нчи «Боёвут»	0,45	81,35
17-нчи совхоз	0,37	93,32	3-нчи Вревский	—	76,05
«ЎзССР бешйиллиги»	0,40	92,23	2-нчи «Боёвут»	0,25	75,53
2-нчи «Далварзин	0,53	90,53	10-нчи совхоз	0,20	74,40
			4-нчи «Боёвут»	0,13	69,20

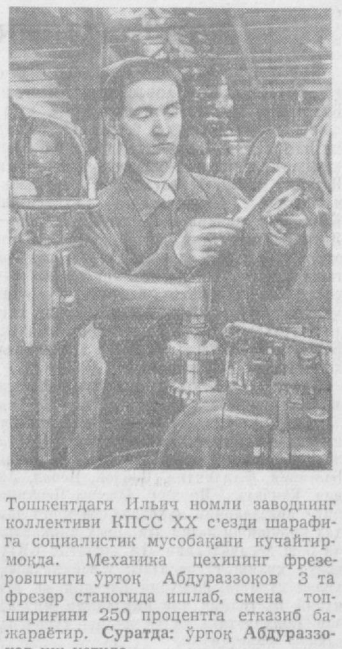

Тошкентдаги Ильич номли заводнинг коллективи КПСС XX с'езди шарафига социалистик мусобақани кучайтирмоқда. Механика цехининг фрезеровшчиги ўртоқ Абдураззоқов 3 та фрезер станогида ишлаб, смена топшириғини 250 процентга етказиб бажараётир. **Суратда:** ўртоқ Абдураззоқов иш устида.

В. Салов фотоси.

ОБЛАСТИМИЗДА

ЯХШИ ТАШАББУС

Тошкент районидаги Каганович номли колхоз правлениеси жамоат биноларидан бирини шифохонага беришга қарор қилиб, унинг атрофидан бир гектар ер ҳам ажратди.

Район соғлиқни сақлаш бўлими колхоз правлениесининг яхши ташаббусини қўллаб-қувватлади. Ўзбекистон участкасида ажратилган бу бинони ремонт қилиб, медицина асбоблари, мебель ва бошқа зарур асбоб-ускуналар блан мукаммал жиҳозлади. Янги шифохонада терапевтика ва гинекология бўлими ташкил қилинди, лаборатория очилди, яқинда рентген аппарати ўрнатилади.

Шифохона юқори ва ўрта малакали медицина ходимлари блан та'минланди. Шифохона қишлоқ меҳнаткашларига хизмат қилабошлади.

Келес массивидаги шифохона ҳам кенгайтирилди.

КОЛХОЗ ҚИШЛОҒИ ОБОД БЎЛМОҚДА

Сирдар'ё районидаги Охунбобоев номли колхоз правлениеси жамоат бинолари қуришга катта маблағ сарфлаётир. Қишлоқнинг катта йўл ёқасидаги Бўзда ўрта мактаб учун 40 хонадан иборат янги бино қад кўтарди. Ҳозир бу мактабнинг ёруғ хоналарида колхозчиларнинг ўғил-қизлари ўқимоқдалар. Колхоз правлениеси ҳамда меҳмонхона учун 2 та кўпхонали бино қурилди.

Колхоз правлениеси 1000 ўринли янги клуб қуришни планлаштирди. Қурилиш ишлари қизғин давом этаётир. Электростанция қишлоқ кўчалари, жамоат бинолари ва 500 колхозчининг уйини электр нури блан ёритди. Тарас Шевченко номли колхозда ҳам электростанция ишга туширилди.

ЯНГИ МЎЙНА ФАБРИКАСИ

Бешйиллик планни тўрт йилда бажарган Калинин район саноат комбинати дирекцияси кенг исте'мол буюмлари ишлаб чиқаришни тобора кўпайтирмоқда. Комбинатда янги корхоналар, цехлар қурилаётир. Яқинда янги мўйна фабрикаси ишга туширилди. Фабрикада мўйна ишлайдиган, юмшатадиган, қуритадиган янги машиналар ўрнатилган. Иш процесси тўла механизациялаштирилган. Фабрикада болалар учун мўйнадан пальто ва шапка тикиш цехи ташкил этилган.

МАДАНИЯТ МУАССАСАЛАРИ ТОРМОҒИ КЕНГАЙМОҚДА

Янгийўл районидаги Свердлов номли миллионер колхоз правлениеси колхозчиларнинг талабини э'тиборга олиб, катта йўл бўйига ўрта мактаб учун кўпхонали янги бино қурди. Ўрта мактаб учун шундай катта бинолар Ворошилов номли, Ленин номли ва бошқа колхозларда ҳам қурилган. Свердлов номли ва Сталин номли колхозларда ҳаммом ҳам қурилди.

Ш. КУЗАНБОЕВ,

ФЕЛЬЕТОН. Бир бебурд қиссаси

«Ҳай, ҳай бу муҳаббат дегани нима экан-а, пулга сотилмаса, қарзга берилмаса? Мени ўтда ёндирадиган ҳам сиз, дардимга малҳам бўладиган ҳам сиз! Ишонинг!» — деган Тўхтамурод Орифжоновнинг ўз холаваччаси — Нафиса Акбаровага уйланганидан бери бир йилдан кўпроқ вақт ўтди.

Ҳа, бир йилдан кўпроқ вақт ўтди! Тўхтамурод энди тўнини тескари кийиб, Нафисадан қутилиш тўғрисида хаёл суриб ўтирарди. Кимдир эшикни тақиллатиб хат ташлаб кетди. У айвондаги стулга қулайроқ жойлашиб олди, қўлидаги хатни ўёқбуёққа айлантириб кўрди, очди ва қуйидагиларни ўқиди:

«Тўхтамурод! Сенинг (дўстим демаганим учун, мени кечир, чунки сени дўстим деб аташга тилим ҳам бормай қолди) ба'зибир ярамас ишларинг туфайли эл ичида бош кўтариб юраолмаганимдан ушбу хатни ёздим. Хат орқали сенга айтмоқчи бўлган аччиқ ҳақиқатлар балки сенинг иззат-нафсингга тегар, ғазабингнинг қўзғалишига сабабчи бўлар. Майли, жаҳлинг чиқса-чиқаберсин, ундан чўчимайман. Аммо сенда ор-номус, виждон деган нарса йўқ. Мени ташвишга солаётган нарса ҳам шу.

Яқинда хотинингни «минг талоқ» қилганинг тўғрисида тарқалган дув-дув гаплар менинг ҳам қулоғимга келиб етди. Шу гапни эшитдиму, тепа сочим тикка бўлди. Балки сен «нега?» деб сўрашинг мумкин. Бу саволингга олдиндан жавоб бериб қўяқолай. Сен медицина техникумини битирганингдан кейин 1950 йилда Москвага бориб, мутахассислигингга ҳечқандай алоқаси бўлмаган Тарих-архив институтига ўқишга кирдинг. Биз гарчи мутахассислигингга дахли бўлмаса ҳам, «ўқиб, дуруст одам бўлиб келса бўлгани» деб ўзимизга тасалли бериб қувондик. Аммо сен юзимизни шувит қилдинг, қувончимизни елга совурдинг—1 семестрни тугатолмай, оёғинг енгиллик қилиб институтдан ҳайдалдинг.

Бу ерга келиб нима қилдинг? Ота-онангнинг сояи давлатларида ҳар куни ялло, кайфу-сафо қилиб юрдинг. Бирор ерда ишламаганинг ҳам майли-я, ақалли институтга кириш учун тайёргарлик ҳам кўрмадинг. Қиш ўтиб, ёз келди. Бу сафар Ленинградга йўл олдинг. Борганингга афсусланмайман, лекин мўлжаллаганинг — Ўрмончилик-техника институтига имтиҳон топшираолмай, бармоғингни бурнингга тиқиб қайтиб келганингга ачинаман.

Ўқиш бўёқчининг иили эмас! Ўқиш учун чидам, кунт, ғайрат керак. Сен бўлсанг олма пиш, оғзимга туш деб пинагингни бузмадинг, жонингни койитмадинг. Биз, Ленинграддан қайтиб келганингдан кейин «ҳавсаласи совугандир, энди ишлар» деб ўйладик. Броқ фикримизнинг акси бўлиб чиқди: сен 1953 йилда яна Москвага кетдинг, Плеханов номли Москва давлат халқ хўжалиги институтига ҳам кирдинг. Қани энди сен ҳеч бўлмаса шу институтни битириб келган бўлсанг! Йўқ, ёзги имтиҳонлардан ўтолмай, яна Тошкентда пайдо бўлиб қолдинг.

Орият қилсанг ҳам сени читтак деб атайман. Чунки сен ҳам читтакка ўхшаб гоҳ у шохда, гоҳ бу шохдасан — ҳеч ерда қўниминг йўқ. Сенинг ўқиш соҳасидаги ана шу «фаолиятинг»нинг ўзи ҳам бизга иснод келтирмоқда. Ўлганнинг устига тепган деганидек «минг талоғинг» нимаси, номард? Ўзингга бир қара, сен гоҳ К. блан, гоҳ П блан енг ичида дон олишиб юрибсан. Улар ҳам камлик қилгандай яна аллакимларнинг бошини айлантириб, кўзини тиндираяпсан.

Нега сен шунчалик принципсиз, маслаксиз, номуссиз, виждонсиз бўлиб қолдинг? Менинг фикримча, сенинг бундай бўлиб ўсишингга ота-онанг ҳам айбдор. Чунки, улар «биттаю-битта ўғлимиз» деб сени ҳаддан ташқари талтайтириб юбордилар: оёғингга ғарч-ғурчидан от ҳуркадиган туфли, ярақлашидан кўз қамашадиган кийим олиб бердилар, қўлингга даста-даста пул тутқаздилар. Улар совет кишиларининг меҳнатга, ўқишга бўлган муҳаббати сингари олижаноб фазилатларни сенга сингдирмадилар. Натижада сен эрка бўлиб ўсдинг, дангаса, иродасиз, маслаксиз, принципсиз киши бўлиб етишдинг.

Ҳаммасидан ҳам отангнинг: «Кимсан, Бўка район матлубот союзининг раиси коммунист Муҳаммаджон Орифжоновман. Давлатимда ўйнасин, кулсин, ўғлимни бир хотинга боғлаб қўймайман» деган гаплари менга наш'а қилади. Отангнинг бу гаплари сени қанотсиз учирди. Оқибатда сен ёқа йиртиб, кўксингга муштлаб, Нафисага берган ва'даларингни унутдинг ва оилага енгилтаклик блан қаровчи, сурбет, ёстиқдошига вафосизлик қилувчи киши бўлиб қолдинг.

Гапнинг очиғини айтганда сен ўзингга оро берган гўзал йигитсан. Аммо бу қуруқ гўзалликдир. Сен нияти бузуқ, юраги қора йигитсан. Юрагинг шунчалик қораки, ҳатто қозонкуя ҳам хижолат бўлиб юз ўгиради.

Тўхтамурод! «Ҳусн тўйда керак, муҳаббат—кунда». Бу сенга аён. Сенинг ҳуснинг ма'навий қиёфанг блан бирлашиб кетаолмаётир. Агар сен совет кишиларига хос бўлган ирода, сабот, муҳаббат сингари фазилатларни ўзингга сингдирсанг, чиндан ҳам гўзал йигит бўлар эдинг. Броқ сен ҳозирги кунда юзга чиққан сўгалдек ортиқча нарса бўлиб қолаётирсан. Ҳечқаерда ишламаганингни айтмай қўяқолай. Тўғри, сен «Кечки молия иқтисод институтининг II курсида ўқияпман» деб да'во қиласан. Лекин сенинг студентлар рўйхатида туришинг сендаги ярамас иллатларни яшириш учун парда вазифасини ўтамоқда. Ҳа, фақат парда! Бу ерда ҳам ўқишни дўндириб қўйганинг йўқ.

Сен ВЛКСМ а'зосисан. Хулқ-атворинг, тутаётган ишинг ленинчи комсомол номига номуносибдир. Жамоатчилик сендан нафратланмоқда.

Жамоатчилик нафратланадиган бўлиб ўсганинг ва сенинг шу аҳволга тушиб қолишингга сабабчи бўлган ота-онанг учун бир жуфт қуллуқ блан: Воқиф Жонкуяров».

Тўхтамурод Орифжоновнинг кўзлари ёнди, аччиқ данак егандек афти буришди. Ўпкасини қўлтиқлаганича, елиб-югуриб, кўз очиб-юмгунча хотинининг уйида пайдо бўлди.

У Нафисани (Нафиса Акбарова ҳозир В. И. Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университети тарих факультетининг V курс студенти) кўриши блан:

— Воқифга сен айтгансан, бўлмаса у қаердан билади? Гапир, нега индамайсан? Мени шарманда қилдинг, шарманда! — деб дағдаға қилабошлади. Ҳатто «ундоқ қиламан, бундоқ қиламан» деб дўқ урди, қулоқда турмайдиган сўзлар блан ҳақорат ҳам қилди.

Нафиса кутилмаган бу ҳодисадан донг қотиб қолди, сўнг ўзини босиб олиб:

— Шарманда қилдинг? Қизиқ, сизда шарм-ҳаё, виждондан асар йўқ-ку, яна қандай шарманда бўлишингиз мумкин?..— деди.

Тўхтамурод Орифжонов! Сенга гапимиз шу: бурдинг кетиб қолганига неча ой, неча йиллар бўлди. Ор-номус, виждон да'во қилмай қўяқол! Жамоатчилик сенинг устингдан ана шундай деб ўз ҳукмини чиқарган.

С. РАҲИМОВ.

Давлатга пахта топшириш ва шудгорлаш кучайтирилсин

Областимизнинг илғор колхозлари, районлари она-Ватанга пландан ташқари пахта топшириб, республикамизда йиллик планнинг ошириб бажарилиши учун ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётган бир пайтда, Чиноз райони колхозлари пахта тайёрлаш ва уни давлатга топшириш сур'атини бутунлай бўшаштириб юбордилар. Планни бажарган айрим колхозларнинг раҳбарлари эса мағрурланиб кетдилар. Улар дастлабки эришган ютуқлари блан эсанкираб, барча дала ишларини ўз ҳолига ташлаб қўйдилар. Тўғри контроллик, доимий раҳбарлик ва қат'ий талабчанлик бўлмаганидан кейин колхозчилар ўртасида меҳнат интизоми бузилди. «Катта арава қайси томонга қараб юрса, кичик арава ҳам шу томонга қараб юраверади» деганларидек, бошлиқларининг нотўғри иш услубларидан фойдаланган бригада бошлиқлари ҳам далада қолган ҳосилнинг тақдирига қизиқмай қўйдилар. Райондаги Будённий номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Ворошилов номли колхозларда бўшашувчиликка, ана шундай хато ва камчиликларга йўл қўйилаётганлиги учун терим сур'ати жуда сусайиб кетди, теримга кўп киши иштирок этмайди. Колхозчиларнинг 30—40 проценти иккинчи даражали ишлар блан шуғулланиб юрибди. Натижада белгиланган кўрак териш графиги бажарилмаётир. Давлатга ҳар куни йиллик планнинг 0,1 — 0,2 проценти миқдорида пахта топширилаётир, холос. Ҳали йиллик планни бажараолмай районни орқага тортаётган қатор колхозларда аҳвол бундан ҳам ёмон.

Мана, районда энг йирик, лекин давлатга пахта топширишда энг қолоқ ҳисобланган Сталин номли колхознинг пахта далалари. Ёз бўйи пешона тери блан етиштирилган ҳосилнинг анчагина қисми ҳали ерда — ғўза тупларида турибди. Теримга эса жуда оз киши қатнашмоқда. Колхознинг Т. Бўриев, Е. Норматов, М. Сулаймонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида меҳнат интизоми бузилган. Бригада бошлиқларининг ўз шахсий ишлари блан банд бўлиб, далада камдан-кам бўлаётганликлари туфайли колхозчилар хоҳлаган вақтларида ишга чиқиб, хоҳлаган вақтларида уйга қайтишга одатланиб қолганлар. Бу бригадаларда кўрак тераётган колхозчиларнинг бирontаси ҳам белгиланган кундалик нормани бажармаётир.

Колхоз раиси ўртоқ Мун йўл қўйилаётган камчиликларни тезда бартараф қилиш тўғрисида жуда кўп ва'далар беради. Броқ бу ва'даларнинг ҳаммаси қуруқ гапдан иборат бўлиб, ҳалигача амалга оширилгани йўқ.

Ана шундай аҳвол райондаги Будённий номли колхозда ҳам ҳукм сурмоқда. Колхоз раҳбарлари (правление раиси Каримов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Филатов ўртоқлар) дастлабки муваффақиятлари блан мағрурланиб, меҳнатни тўғри уюштиришга э'тибор бермай қўйдилар. Шунинг учун ҳам колхозчилар терган кўракларини 1,5 — 2 километр масофага кўтариб боришга мажбур бўлаётирлар. Бу блан теримчиларнинг қимматли вақтлари беҳуда сарф бўлмоқда. Мавсум бошида терилган пахтани пайкалларда қабул қилиш ва хирмонларга ташиб чиқиш учун махсус кишилар қўйилган эди. Ҳозирги кунларда эса ана шу тўғри тадбирлар чиппакка чиқиб қолди.

Район колхозларида келгуси йил ҳосили учун ҳам мутлақо тайёргарлик ишлари олиб борилмаётир. Кўраклари териб олинган пахта майдонларини ғўзапоялардан тозалаш ва бу ерларни шудгорлаш ишлари қониқарсиз аҳволда. Ишни конвейер усулида ташкил қилишга совуққонлик блан қараётган колхоз раҳбарлари фақат бирёқлама иш қилаётирлар, холос.

Колхозлар блан тузилган шартномага мувофиқ МТС механизаторлари 7 минг гектардан ортиқ пахта майдонини шудгор қилиб бериши лозим эди. Ана шу мақсад блан ишлаб чиқилган графикка асосан, дастлабки ўн кунликда 3 минг гектардан ортиқ ер шудгорланиши керак эди. Ваҳоланки, МТС раҳбарларининг (директори ўртоқ Мелихов) айби блан тракторлар ремонти ўз вақтида ўтказилмаганлиги, колхозга юборилган тракторларнинг тўла ва унумли ишлаши устидан тўғри контроллик ва талабчанлик қилинмаётганлиги сабабли икки ўнкунликда 6 минг ўрнига 861 гектар ер шудгор қилинди, холос. Бу соҳада айниқса Маленков номли, Ворошилов номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», «Қизил Октябрь», Будённий номли колхозлар орқада судралиб қолмоқдалар.

Ҳозир МТСга борган киши тракторлар паркининг кузги-қишки ишлар учун тайёр эмаслигини кўради. Мавжуд 32 та ДТ тракторидан ҳозиргача фақат 16 таси ремонт қилиниб, колхозларга жўнатилган. 2 та «С — 80» трактори МТС паркида ҳалига қадар бузуқ ҳолда ётибди. 13 та НАТИ тракторидан эса 8 таси ремонт қилинган, холос. МТС парки бой техника базасига эга бўлишига қарамай, арзимаган баҳоналар блан ремонт ишларини орқага судраётган директор ўртоқ Мелихов беғамлик блан:

— Колхозчилар ҳосилни йиғиб олишсин, кейин шудгорлашни қотириб юбораверамиз, — дейди.

Район раҳбарлари ҳам худди ўртоқ Мелихов каби кузги шудгорлашнинг кечикиб кетаётганлигига, пахта йиғим-териминиг зарурлигини пеш қилмоқдалар. Кошки эди улар бу соҳани қойил қилаётган бўлсалар! Ҳозирги кунда пахта далаларидан ташқари турли сабзавот экинларидан бўшалган 1700 гектарга яқин ер бор. Бу ерларни бемалол шудгорлаш мумкин. Ана шунинг ўзи МТС ва район раҳбарлари да'воларининг бутунлай асоссиз эканлигини, фақат раҳбарларнинг ўзлари ишга совуққонлик блан қараб келаётганликларини кўрсатади.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари давлатга пахта топшириш ва келгуси йил ҳосили учун замин тайёрлашда колхозларда ва МТСда йўл қўйилаётган ана шундай хато ва камчиликларни тезда бартараф қилиш чораларини кўришлари керак.

А. ҚУРБОНОВ,
Ў. КАРИМОВА.

Қисқа сатрларда

* **Октябрь** район маркази йилдан-йилга обод бўлмоқда. Қисқа вақт ичида касалхона, ошхона, чойхона, маиший хизмат комбинати учун бинолар қуриб битказилди ва фойдаланишга топширилди. Маиший хизмат комбинатида тикувчилик, пойафзал, соатсозлик устахоналари бор. Бу устахоналар малакали ходимлар ва керакли асбоб-ускуналар блан етарли миқдорда та'минланган.

С. Шерматов.

* **Сирдар'ё** районидаги «Ленинизм», «Коммунизм» колхозларига ва Велико Алексеевский пахта тайёрлаш пунктига борадиган 4 километрлиқ йўлга 25—30 сантиметр қалинликда шағал тўкилди.

Шунингдек Тарас Шевченко номли, Охунбобоев номли колхоз йўллари ҳам текисланиб, тош-шағал тўкилмоқда.

Ж. Раззоқов.

* **Қорасув** районидаги Калинин номли колхозда электр тегирмон қуриб битказилди ва фойдаланишга топширилди. Тегирмон ишга тушгандан буён кунига 5 тоннадан ортиқ ғаллани ун қилаётир. Тегирмон М. Горький номли, Ворошилов номли колхозларнинг меҳнаткашлари учун ҳам хизмат қилмоқда.

С. Муҳиддинов.

* **Янгийўл** райони блан Чиноз райони орасида иккита пассажир автомашинаси қатнайбошлади. Бу автомашиналар Янгийўл, Чиноз ва Октябрь районларининг меҳнаткашларига намунали хизмат қилмоқда. Яқин кунларда шу маршрутда яна битта автомашина қатнайди.

А. Йўлдошев.

Редакция почтасидан

Сих ҳам куймади, кавоб ҳам

Ким ҳам кавобхўрликни яхши кўрмайди, дейсиз. Айниқса, официантка жазиллаб турган кавобни сихи блан тарелкага уйиб олиб кетаётганини кўрганда ва унинг хушхўр ҳиди димоғингизга урганда, албатта кавоб ейишга қарор қиласизда. Заказ қилган кавобингизни сабрсизлик блан кутасиз.

Мана, Урсатьевск темирйўл станцияси ошхонасининг Хилково станциясидаги филиали. Бу ерда бошқа ноз-не'матлар қатори кавоб ҳам тайёрланади.

3-нчи «Далварзин» совхозининг хизматчиси ўртоқ Ким Павел ўзининг Ли Михаил, Ли Николай каби ўнга яқин ҳамроҳлари блан П. А. Кузичкин мудирлик қилаётган ана шу филиалга кириб келди. Улар кавобпаз Ҳайдаровга 20 сих кавоб буюришди. Кавоб келтирилгач, Ким ва унинг дўстлари бир жаздан ейишди-ю, башаралари буришиб, таққа тўхташди. Сабаби, кавоб жуда шўр экан. Шўр ҳам гапми, қуматқи экан.

— Бу кавобни еб бўлмайди-ку, — деди Ким кавобпаз Ҳайдаровга, — алмаштириб беринг.

— Алмаштирмайман! — деди Ҳайдаров зарда блан.

— Нега?

— Негаси йўқ.

— Бўлмаса пулни қайтаринг.

Қисқаси, кавобпаз Ҳайдаров блан клиент Ким ўртасида роса даҳанаки жанг бўлди. Ҳайдаров икки оёғини маҳкам тираб туриб олди. Қўлини пахса қилиб гапирди.

— Мен,—деди у, — 10 йилдан буён кавобпазлик қиламан! Шу вақтга қадар сихни ҳам куйдирмаганман, кавобни ҳам! Кавоб шўр чиққан бўлса, толе'ингиздан кўринг!!

Бу ҳайқириқдан кейин тортишувга ўрин қолмаган эди, Ким ва унинг касбдошлари қўл силтаб жўнаворишди. Қизиғи шундаки, ҳалиги 20 сўмга сотилган 20 сих ковоб чўғда қиздирилиб, яна клиентларга узатилди. Клиентлардан яна қайтиб келди. Бу кавоблар эртаси куни яна қиздирилиб, яна клиентларга узатилди. Бунга ажабланишнинг ҳожати йўқ. Негаки, Кузичкин, ошпаз Мамадалиев ва Ҳайдаровлар виждонларини куйдиришса куйдиришадики, лекин сих блан кавобни куйдиришмайди.

У. ЖОНГИТОВ,
М. ИКРОМОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Умумий овқатланиш тормоқлари кенгайтирилсин"

Шу сарлавҳа блан газетамизнинг 13 ноябрь сонида чиққан мақолада Полиграфия, Кисловодская, Чимкентский тракт, Тахтапул, Кўкча, Сағбон кўчаларида овқатланиш тормоқлари йўқлиги, меҳнаткашлар овқатланиш учун шаҳар марказларига ёки бозорга боришга мажбур бўлаётганликлари кўрсатилган эди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети савдо бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Аллахвердовнинг редакцияга хабар қилишича, Октябрь, Киров, Москва ва Сталин районларида қурилаётган 7 та умумий овқатланиш корхоналаридан 5 тасини декабрь ойининг охирларида фойдаланишга топшириш, булка, пирожки ва бошқа хил озиқ-овқат моллари сотадиган лотокларни кўпайтириш чоралари кўрилган. Булардан ташқари шаҳар марказидан четда қурилаётган кўп қаватли биноларнинг пастки қаватини озиқ-овқат ва саноат моллари магазини қилиш ҳамда умумий овқатланиш ташкилотлари йўли блан фойдаланиш тадбирлари белгиланган.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва Жавоҳарлал Неруниng Қўшма Баёноти тўғрисида четэлларда баён қилинган фикрлар

Четэл матбуоти СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев ва Ҳиндистон Бош Министри Жавоҳарлал Неруниng қўшма баёнотига кўп э'тибор бермоқда.

Катта халқаро аҳамиятга эга бўлган бу ҳужжат Ҳиндистондаги ҳамма газеталарда биринчи бетнинг бутун тепасини олган катта сарлавҳалар остида кўзга кўринарли ўринда босиб чиқарилди. «Индиан экспресс» газетаси «Панча шилага қаттиқ ишонч. Ҳиндистон блан Совет Иттифоқининг тинчликка ёрдам бериш ҳақидаги ва'даси. Термоядро қуролини сўзсиз тақиқлашга чақириш. Вашингтон блан Пекин ўртасида юқорироқ доирада музокаралар олиб бориш таклиф этилмоқда», деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

«Ҳиндустан таймс» газетаси қўшма баёнотни «Ҳиндистон-Совет дўстлиги тинчликка бағишланган. Булганин, Хрушчев ва Неру баёнот бермоқдалар. Дун'ёдаги давлатлар Панча шилани қабул этишга таклиф этилмоқда. Қуролли блокларга ва ядро қуролига қарши кучли оппозиция» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

«Ҳиндустан стандарт» газетаси ўз сарлавҳаларида «Ҳиндистон ва Россия бутун дун'ёда тинчликка интиладилар. Раҳбарлар истиқболга ишонмоқдалар. Иқтисодий ҳамкорлиқ тўғрисида битим» деб уқтириб ўтмоқда.

Ҳамма газеталар қўшма баёнот имзоланган пайтни тасвирлаган фотографияларни босиб чиқардилар.

Инглиз газеталарининг кўпчилиги Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва Ж. Неруниng қўшма баёноти чиқарилганлигини хабар қилмоқдалар. «Дейли уоркер» газетаси ўз махсус мухбирининг хабарини биринчи саҳифада «Деҳлида дўстлик пакти имзоланди. Ҳиндистон ва Россия водород бомбани тақиқлашга чақирмоқдалар» деган катта сарлавҳа остида босиб чиқарди. «Таймс» газетаси қўшма баёнотнинг мазмунини ва Н. А. Булганин блан Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистон радиоси орқали сўзлаган нутқларининг мазмунини муфассал баён қилмоқда. «Дейли телеграф энд морненг пост» газетаси ўз мухбирининг совет-ҳинд баёноти ҳақидаги хабарини биринчи саҳифада «Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи халқаро кескинликни юмшатишга чақирмоқдалар» деган катта сарлавҳа остида э'лон қилди. Ҳар иккала газета совет-ҳинд музокаралари натижасида иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий алоқалар кенгайишини ва мустаҳкамланишини қайд қилиб ўтмоқда. Газеталар, Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон раҳбарлари халқаро кескинликни юмшатиш, БМТда Хитой Халқ Республикасининг қонуний ҳуқуқларини тиклаш, соҳил бўйидаги ороллар ва Тайвань ороли ҳақидаги масалани ҳал этиш мақсадида яна куч-ғайрат сарфлаш зарур деб топдилар, деб ёзмоқдалар.

Польша ва Венгриядаги ҳамма марказий газеталар СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Советининг Президиуми а'зоси Н. С. Хрушчев ва Ҳиндистон Бош Министри Жавоҳарлал Неруниng қўшма баёнотини кўзга кўринарли ўринларда босиб, бу баёнотнинг тинчлик ишини мустаҳкамлашда ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтмоқдалар.

Венгрияда чиқадиган «Непсава» газетаси «Ҳинд-совет биродарлиги» сарлавҳали бошмақоласида бундай деб ёзади: «Икки давлатнинг ҳамкорлиги тўғрисида муҳим ҳужжат имзоланди. Бу ҳужжат Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон ҳукуматларининг энг муҳим халқаро масалалардаги умумий қарашларини ифода қилади». Газетанинг уқтириб ўтишича, Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон уруш тайёрланишига қарши, зўр бериб қуролланишга қарши, мустамлакачилик ва ирқий камситиш сиёсатига қарши биргаликда чиқиб, тотув яшашнинг классиқ намунасини» намойиш қилмоқдалар.

Германия Демократик Республикасидаги «Нейс дейчланд» газетаси совет-ҳинд қўшма баёноти имзоланганлиги ҳақидаги хабарни «СССР блан Ҳиндистоннинг умумий мақсадлари» деган сарлавҳа остида э'лон қилди. Бу баёнотда, деб ёзади газета, Совет Иттифоқи вакиллари Булганин ва Хрушчев ҳамда Ҳиндистон вакили Неру яна эслатиб ўтмоқдаларки, тотув яшашнинг беш принципи халқаро муносабатларнинг асоси бўлмоғи лозим ва халқаро кескинликни юмшатиш ҳамда халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик ишига ёрдам бериш учун ҳамма куч-қувватни сарфлаш зарур.

Австриянинг ҳамма сиёсий маслакдаги матбуоти Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва Ж. Неру қўшма баёнотининг мазмунини кўзга кўринарли ўринда «Деҳлида тўла якдиллик», «Тинчлик ва қуролсизланиш учун курашда умумий куч-ғайрат», «Хитой Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ўз ўрнини эгаллаши лозим» деган сарлавҳалар остида босиб чиқарди. Кўпчилик газеталарнинг уқтириб ўтишича, қўшма баёнот халқаро кескинликнинг янада юмшатилиши ва атом қуролининг тақиқланишига эришишни кўзда тутади. «Дас клейне фолькс6латт» деган битта газетагина бу баёнотни «ҳечқандай янгиликка эга бўлмаган» баёнот деб кўрсатишга уринмоқда.

Парижда чиқадиган газеталарнинг кўпчилиги СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Советининг Президиуми а'зоси Н. С. Хрушчев ва Ҳиндистон Бош Министри Ж. Неру қўшма баёнот чиқарганликлари ҳақидаги хабарларни кўзга кўринарли ўринда ва катта сарлавҳалар остида босиб чиқарди. Франс Пресс агентлиги бу баёнотни шарҳлаб, бу баёнот «асосий халқаро проблемаларда иккала мамлакатнинг нуқтаи-назарлари бири-бирига мос келганлигини кўрсатмоқда» деб уқтириб ўтади. (ТАСС).

Жаҳон тинчлик кенгаши бюросининг мурожаати

ХЕЛЬСИНКИ, 14 декабрь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгаши бюросининг буерда бўлиб ўтган сессиясида мурожаат қабул қилинди. Мурожаат текстида бундай дейилади:

МУРОЖААТ

Тўрт давлат ҳукуматларининг бошлиқлари Женевада, халқаро ихтилофларни музокаралар йўли блан ҳал этиш мумкин деган фикрга келдилар. Улар, дўқ қилишлардан ва куч ишлатишдан воз кечиш керак, деб топдилар. Улар ўртасидаги келишув халқларнинг кучли иродаси натижаси эди. Бу келишув Женева руҳини вужудга келтирди.

Ташқи ишлар министрларининг кенгаши муҳокамасига тақдим этилган проблемалар ана шу руҳда ҳал этилиши мумкин эди. Кенгаш ҳукуматларнинг бошлиқлари томонидан ўз олдига қўйилган вазифаларни бажармади ва халқларнинг умид-орзуларини рўёбга чиқармади. Халқаро муносабатлардаги кескинлик юмшаганига қарамай давом этаётган зўр бериб қуролланиш тўрт буюк давлат ўртасидаги музокараларнинг муваффақиятли ҳал этилишига халақит бераётган асосий ғовдир.

Ҳолбуки, қуролсизланишни бошлашга асос солиб бераоладиган битимни тузиш мумкин эди ва ҳали ҳам мумкиндир. Буни БМТ комиссиясининг иши кўрсатди. Бундай битим қурол-яроғларни камайтиришни, ядро қуроли ишлатмаслик ҳақида мажбурият олишни, ядро қуролини синаб кўришларни тақиқлашни ва бу тадбирларнинг амалга оширилиши устидан эффектив контроль ўрнатишни кўзда тутган бўлур эди. Қурол-яроғлар устидан контроль ўрнатишнинг хилма-хил методлари таклиф этилди. Бу методлар қуролсизланиш соҳасидаги биринчи тадбирларга нисбатан қўлланилиши мумкин.

Қуролсизланишни амалга ошириш умиди кишиларнинг қалбида чуқур жой олган. Одамлар биладиларки, уларнинг осойишта ҳаёт кечиришлари имконияти бор, илмий кашфиётлар уларни муҳтожлик ва очарчиликнинг мудҳиш шарпасидан халос қилаолади, уларнинг фаровонлиги ўсишини та'минлайолади.

Жаҳон тинчлик Кенгашининг Бюроси барча мамлакатлардаги кишиларни зўр бериб қуролланишни тўхтатиш йўлида ва қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом қуролини тақиқлаш юзасидан биринчи битимлар тузилишига эришиш йўлида ҳаракат қилишга ва турли тадбирларни кўришга чақиради.

Турли нуқтаий-назарларни айтиб бериш ва бутун куч-қувватни ишга солиш имкониятини бермоқ учун бюро 1956 йил 5 — 9 апрельда Жаҳон Тинчлик Кенгашининг қуролсизланиш ва ядро қуролини тақиқлаш проблемаларига бағишланган фавқулодда сессиясини чақиради.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши Бюроси зўр бериб қуролланиш сабабли ташвишга тушаётган ва зўр бериб қуролланишга хотима беришни истаётган ҳаммани: миллий ва халқаро ташкилотларни ҳамда ҳаракатларни, бу проблемаларни ҳал этиш ишига алоҳида ҳисса қўшаоладиган олимларни, қуролланиш ҳаракатлари оғир юк бўлиб гарданларига тушаётган меҳнаткашларни, ўз диний ёки ма'навий принциплари туфайли урушни қоралаётган ҳамма кишиларни бу сессиянинг ишида қатнашишга ва унда ўз фикрларини ҳамда таклифларини айтиб беришга чақиради.

Қурол-яроғларни камайтириш йўлидаги ҳарбир қадам қуролсизланиш юзасидан янги тадбирлар кўриш имкониятини беради. Бу йўлда қўйилган ҳарбир қадам ишончни тиклашга ва низо'ли масалаларни ҳал қилишга ёрдам беради. Бу йўлда қўйилган ҳарбир қадам — ишончсизлик ва хавфсираш ўрнига ҳамма мамлакатлар ўртасида тинч ҳамкорлик, барча халқлар ўртасида қардошлик ўрнатиладиган вақтсоатни яқинлаштиради.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ БЮРОСИ.

Хельсинки, 1955 йил 13 декабрь.

СССР Олий Советининг делегацияси Берлиндан Москвага жўнаб кетди

БЕРЛИН, 14 декабрь. (ТАСС). Иттифоқ Советининг ташқи ишлар комиссиясининг а'зоси Н. С. Патоличев бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси Германия Демократик Республикасида уч ҳафта бўлганидан кейин бугун Берлиндан Москвага жўнаб кетди.

Берлиндаги Шенефельд аэродромида делегацияни ГДР Халқ палатаси президиумининг раиси И. Дикман, ГДР Халқ палатаси президиумининг а'золари, Германия бирлашган социалистик партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси Б. Ширдеван, министрлар, демократик партияларнинг ҳамда оммавий ташкилотларнинг ва Берлин жамоатчилигининг вакиллари кузатиб қолдилар.

СССР Олий Советининг делегациясини СССРнинг ГДРдаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Г. М. Пушкин, шунингдек ГДРдаги совет элчихонасининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет қўшинлари группаси қўмондонлигининг вакиллари, дипломатия корпусининг а'золари кузатиб қолдилар.

ГДР Халқ палатаси президиумининг раиси И. Дикман ва СССР Олий Советининг делегациясининг раҳбари Н. С. Патоличев нутқ сўзладилар.

Хавфсизлик Кенгашида

НЬЮ-ЙОРК, 14 декабрь. (ТАСС). Кеча танаффусдан кейин Хавфсизлик Кенгаши Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилиш тўғрисида ариза берган 18 давлатни БМТга қабул қилиш ҳақидаги масалани кундузги мажлисида яна муҳокама қилди. Илгари хабар берилганидек, эрталабки мажлисда (танаффусгача) Хавфсизлик Кенгаши кўпчилик овоз блан Бразилия — Янги Зеландия таклифини қабул қилган эди. Бу таклифга биноан Хавфсизлик Кенгаши аввало 18 мамлакатнинг ҳарбир кандидатурасини алоҳида-алоҳида муҳокама қилиши, сўнгра Бош Ассамблеянинг кандидатуралари ма'қулланган мамлакатларни БМТга қабул қилиш ҳақидаги тавсияномасини овозга қўйиши лозим.

Хавфсизлик Кенгаши кундузги мажлисида Бош Ассамблея тавсия қилган 18 давлатнинг: Албания, Мўғулистон Халқ Республикаси, Иордания, Ирландия, Португалия, Венгрия, Италия, Австрия, Руминия, Болгария, Финляндия, Цейлон, Непал, Ливия, Камбоджа, Япония, Лаос ва Испаниянинг аризаларини муҳокама қилишга дарҳол киришиши лозим эди. Броқ чанкайшичи Бош Ассамблеянинг 18 давлатни БМТга қабул қилиш тўғрисидаги тавсияномасига хилоф суратда Жанубий Кореяни ва Жанубий Вьетнамни ҳам Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилиш тўғрисида таклиф киритди.

Хавфсизлик Кенгаши раиси — Янги Зеландия вакили Мунро чанкайшичини ўз таклифини қайтиб олишга чақирди, шу блан бирга бу таклифнинг қабул қилиниши Бош Ассамблеянинг талабига жавоб бермайди, деб уқтириб ўтди.

АҚШ вакили Лодж дарҳол чанкайшичининг таклифини қувватлаб чиқди. У, Бош Ассамблеянинг тавсияномаси Хавфсизлик Кенгашини боғлаб қўймайди, деб да'во қилди.

Англия ва Франция вакиллари ҳам чанкайшичининг таклифини қувватлаб сўзладилар.

Совет Иттифоқи вакили А. А. Соболев, Хавфсизлик Кенгаши а'золарининг э'тиборини асосий вазифадан — Бош Ассамблеянинг резолюциясини амалга ошириш вазифасидан четга тортишга уринилаётганлигини хавфсизлик кенгаши кўриб турибди, деб уқтириб ўтди. Соболев, чанкайшичининг таклифи Бразилия блан Янги Зеландия тақдим этган қўшма проектнинг ма'носини ўзгартиб қўяди, деб уқтириб ўтди.

Чанкайшичининг таклифи рад этилди, чунки Хавфсизлик Кенгашининг доимий а'зоси бўлган СССР вакили бу таклифга қарши овоз берди.

Шундан кейин Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилиш тўғрисида ариза берган 18 мамлакатнинг кандидатуралари овозга қўйилди.

Мўғулистон Халқ Республикасини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилиш ҳақидаги таклиф овозга қўйилган вақтда чанкайшичи вето ҳуқуқини ишлатди ва шундай қилиб Бош Ассамблеянинг тавсияномасини назар-писанд қилмай, 18 давлатни БМТга қабул қилишни барбод этишга уринди.

Ма'лумки, Бош Ассамблея 18 давлатнинг ҳаммасини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилишни тавсия этган эди. Чанкайшичининг Мўғулистон Халқ Республикасига қарши қилган обструкциясидан кейин, СССР вакили ана шу тавсияни назарга олиб БМТга қабул қилиш ҳақидаги аризалари БМТ муҳокамасига қўйилган бошқа ба'зи мамлакатларнинг БМТга қабул қилиниши ҳақидаги тавсияномаларга қарши чиқди.

АҚШ вакили Лодж овоз бериш мотивларини изоҳлаб бериш учун сўзга чиқиб, юз берган аҳвол учун мас'улиятни Совет Иттифоқи делегациясига тўнкамоқчи бўлиб уринди ва Совет Иттифоқи делегациясини ҳеч муросага келмаётир деб кўрсатишга уринди.

Совет Иттифоқи вакили А. А. Соболев овоз бериш мотивлари бўйича сўзга чиқиб, Хавфсизлик Кенгашини юз берган аҳвол ҳақида яхши ўйлаб кўришга чақирди ва бу шундай аҳволки, ҳечкимнинг вакили бўлмаган бир киши — чанкайшичи Бош Ассамблеянинг хоҳиш-иродасига ва Хавфсизлик Кенгаши а'золари кўпчилигининг хоҳиш-иродасига қарши иш кўраётир, деди. Соболевнинг уқтириб ўтишича, халқаро жамоатчилик фикри чанкайшичининг ҳаракати учун ва юз берган аҳвол учун Қўшма Штатлар жавобгар деган хулосани чиқариб олади.

Соболев янги а'золар қабул қилиш масаласида Совет Иттифоқи муросага келмайдиган позицияда тураётир деган да'воларнинг асоссизлигини кўрсатди. Ҳаммага жуда яхши ма'лумки, деди Соболев, совет делегацияси X сессиянинг бошидаёқ 16 давлатни қабул қилиш тўғрисида таклиф киритди. Бундан кейинги муҳокама вақтида Совет Иттифоқи Японияни ва Испанияни қабул қилишга рози бўлди. Шундай қилиб, СССР Ассамблеядаги кўпчилик блан биргаликда 18 давлатнинг ҳаммасини қабул қилиш учун овоз беришга тайёр эканлигини билдирди. Аҳвол шундай экан, янги а'золар қабул қилиш масаласида Совет Иттифоқининг қандайдир «муросага келмаслиги» тўғрисида гапириш мумкинми, ахир. Аксинча, деб уқтириб ўтди Соболев, АҚШ бу масалада муросага келмай, сиёсий режими ёқмаган давлатларнинг қабул қилинишига халақит бериб келмоқда.

А. А. Соболев айтдики, Совет Иттифоқи БМТга а'зо бўлиб кирмоқчи бўлган ҳамма давлатларнинг сра камситилмасдан Ташкилотга а'зо қилиб қабул этилишларини та'минлаш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўпчилик а'золари блан биргаликда куч-ғайратини давом эттиради.

Мунро Янги Зеландия вакили сифатида гапириб, юз берган муваффақиятсизликка қарамай, бу масалани ҳал қилмаган ҳолда қолдириш керак эмас ва уни ҳал қилиш йўлида янада ҳаракат қилиш керак деди.

Хавфсизлик Кенгаши Совет Иттифоқининг ташаббуси блан 16 давлатни БМТга қабул этишни тавсия қилди

НЬЮ-ЙОРК, 15 декабрь. (ТАСС). Хавфсизлик Кенгаши совет делегациясининг ташаббуси блан Совет Иттифоқининг резолюциясини қабул қилди. Бу резолюцияда Бош Ассамблеяга 16 давлатни: Албанияни, Иорданияни, Ирландияни, Португалияни, Венгрияни, Италияни, Австрияни, Руминияни, Болгарияни, Финляндияни, Цейлонни, Непални, Ливияни, Камбоджани, Лаосни, Испанияни БМТ а'золигига қабул қилиш тавсия этилади.

СУРИЯНИНГ БМТДАГИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 14 декабрь. (ТАСС). Суриянинг БМТдаги вакили Шукейри матбуот конференциясида Исроил қўшинларининг 12 декабрьга ўтар кечаси Тивериад кўли районида ҳужум қилганликлари муносабати блан юз берган «жиддий аҳвол»ни муҳокама қилиш учун яқин орада Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришни расмий суратда сўраб Хавфсизлик Кенгашининг раисига мурожаат қилганлигини айтди. Шукейри, ана шу ҳужум вақтида Исроилнинг ҳаво, денгиз кучлари ва қуруқликдаги кучлари демаркация линиясидан ўтдилар, яраш тўғрисидаги битимни буздилар ва Сурия территориясига қарши агрессия қилдилар, деди.

ЮФХР президенти Тито Аддис-Абебага келди

БЕЛГРАД, 14 декабрь. (ТАСС). Белград радиоси билдиради: Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти Тито бугун Эфиопиянинг пойтахти Аддис-Абебага келди.

ЯНГИ ЧИННИ ИДИШЛАР

Магазинларнинг идиш-товоқ бўлимларида одатда ҳамавақт одам гавжум бўлади. Бировлар биллурдан, иккинчилар чиннидан ясалган идиш-товоқ харид қиладилар. Ҳамма кўркам, жозибали идиш-товоқ олишга интилади.

Кейинги вақтларда аҳолида Тошкент чинни заводида тайёрланган идиш-товоқларга эҳтиёж жуда кучайди. Корхона ҳали жуда ёш. Шунга қарамай, идиш-товоқ ишлаб чиқараётган бу корхона қисқа вақт ичида катта тажриба ортдирди ва э'тибор қозонди.

Барча чинни заводлари энг қимматбаҳо материал—каолин ишлатади. Тошкент чинни заводи эса маҳаллий хомаш'ё-агальматалитдан чинни идиш ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Масса (ҳамирсимон хомаш'ё)ни ишлашда янги технологиянинг жорий қилинганлиги яхши натижалар берди. Авваллари масса 32 соат мобайнида ишланган бўлса ,эндиликда борйўғи 8 соатда ишланадиган бўлиб қолди. Бу ишлабчиқариш планини тўла бажариш учун катта имконият яратди. Завод йиллик планни 29 октябрьда адо этди.

Завод маҳсулотини қандай қилиб чиройли ясаш, нархини арзонлаштириш, совет кишиларининг кундан-кунга ўсиб бораётган эҳтиёжларини қандай қилиб қондириш — мана бу масалаларнинг ҳаммаси завод ходимларини доимо ҳаяжонлантирмоқда ва маҳсулот ассортименти борган сари кенгайтирилмоқда. Ҳозир бу ерда кўп миқдорда ҳархил чойнаклар, тарелкалар, лаганлар, пиёлалар, туз ва қалампир идишлари ишлаб чиқарилмоқда. Горчица идишлари ва қандонлар ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

Завод лабораторияларида чиннинииг янги тури — қизил чинни тайёрлаш устида иш олиб борилаётир. Бундай чиннидан ясалган идишлар анча оргинал бўлади ва қўшимча равишда бўяшни талаб этмайди. Яқин вақтлар ичида республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги магазинлар полкасида қизил чиннидан ясалган маҳсулотлар сотилабошлайди.

Рассом Анвар Не'матов ўз сан'ати блан катта шуҳрат қозонди. Москва яқинидаги Дулевск ҳунармандчилик билим юртини тамомлаб, фарфор идишларга гул солучи мутахассис бўлиб етишган бу сан'аткор ҳозир мастерлик вазифасида ишламоқда, идишларнинг янги-янги намуналарини ижод қилмоқда. Бадиий совет унинг яратган ба'зи намуналарини тасдиқлади ва кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия қилди.

Шу кунларда заводда партия XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақа янада қизғин тус олди, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сони ва ассортиментини кўпайтириш ҳамда сифатини яхшилаш учун кураш кучайтирилмоқда.

С. ЧИЖИКОВ.

Суратда: рассомлик цехининг ходимларидан Валя **Черних** ва Раҳима **Раҳматова** чойнак ва косаларга гул солмоқдалар.

Студентларнинг педагогик практикаси

Яқинда Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг IV курс студентлари шаҳар мактабларида педагогик практикада бўлдилар. Тарих-филология факультетининг битирувчи курс студентлари шаҳардаги 1-нчи, 14-нчи, 24-нчи, 95-нчи ва Фрунзе районидаги 89-нчи ўрта мактабларда бўлдилар. Практикада студентлар мактабдаги тажрибали ўқитувчиларнинг дарс бериш методларини ўрганиш блан бирга, ўзлари ҳам ўқув программаси асосида 8 — 9 — 10-нчи синфларда ўзбек тили ва адабиётидан 9 — 15 соатдан дарс бердилар.

Октябрь районидаги 24-нчи мактабда практикада бўлган студентлардан М. Соатова, А. Аҳмедова, Ҳ. Низомова ва М. Абдуллаева ўртоқлар дарс беришда яхши кўрсаткичларга эришдилар. Улар дарсларни илмий ва методик жиҳатдан тўғри ҳамда жонли ташкил қилаолдилар. Студентлар практика даврида фақатгина дарс бериш блан чегараланиб қолмай, та'лим-тарбия ишларини уюштиришдаги мактаб комсомол ва пионер ташкилотларининг иш фаолиятини ҳам ўргандилар. Практикант студентлар мактабда деворий газета ва фотогазеталар чиқаришда ҳам редколлегия а'золарига ёрдам бердилар. Ҳамид Олимжон ижодига бағишланган адабий конференция ўтказдилар.

Практикада студентларга институт ўқитувчиларидан Шермуҳамедов, Аҳмедов, Ниғматов ўртоқлар раҳбарлик қилдилар.

А. КАРИМОВ, О. САЙДАМИНОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/XII да **Чин муҳаббат**, 17/XII да **Ҳамза.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/XII да **Бўрон** Дирижёр — СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мухтор Ашрафий**, 17/XII да **Борис Годунов.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/XII да **Тоҳир ва Зуҳра**, 17/XII да **Фарҳод ва Ширин.**

«РОДИНА», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЁШ ГВАРДИЯ» кинотеатрларида — кундуз ва кечқурун кинокомедия **Максим Перепелица.**

НАВОИЙ номли кинотеатрда — кундуз ва кечқурун **Ўниккинчи тун**, кеч соат 7 яримда **Футбол бўйича жаҳон чемпионлари Москвада.**

«ИСКРА» — сеанслар олдидан киножурналлар: 1) **Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Деҳлига келиши**, 2) **Деҳлида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев шарафига митинг**, 3-нчи залда кундуз соат 4 — 20 минутда **Ватан қанотлари.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун ва ҳар куни
Хитой циркининг энг кекса устаси
ВАН Ю-ЛИ
раҳбарлигида
Хитой халқ аттракциони
Жаҳон рекордчиси **Григорий Новак гастрольлари.**
Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Мактабларнинг каникул кунларида 1 январьдан 10 январьгача
Янги йил арчаси
В. Лифшиц постановкасида
«СИҲРЛИ КАЛЕНДАРЬ».
Литва цирк коллективи қатнашади.
Ўргатилган йиртқич ҳайвонлар.
Ўргатучи — Литва ССРда хизмат кўрсатган артист
А. Кличес.
Ўргатилган маймунлар.
Ўргатучи — **В. Моляров.**
Ҳар куни 3 марта тамоша кўрсатилади. Кундузги тамошалар соат 1 ва 4 да, кечкилари — соат 8 да бошланади. Билетлар ҳозирдан сотилмоқда. Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Прямая кўча, 41-нчи уйда турувчи **Башор (Башорат) Ғафурованинг** М. Горький кўчаси, 2-нчи тупик, 3-нчи уйда турувчи Абдулла Ғаниевич Ғафуровдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Москва район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, М. Горький кўчаси, 250-нчи уйда турувчи **Николай Фёдорович Митиннинг** Пенза область, Кузнецк шаҳрида турувчи Александра Егоровна Митинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Москва район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

Шаҳар маданият бошқармасининг кинолаштириш бўлими, Ўзсовпроф ва «Кинопрокат» Ўзбекистон конторасы
19 декабрьдан 25 декабрьгача
«ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», КИНОТЕАТРЛАРИДА ВА ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИДА
Венгрия Халқ Республикаси КИНОФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИНИ
ЎТКАЗАДИЛАР.
Бу кунларда янги венгер бадиий фильмлари кўрсатилади:
19, 20, 21, 22 декабрьда «ИСКРА» кинотеатрида
ЛИЛИОМФИ.
«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрида ва Темирйўлчилар маданият саройида
БУДАПЕШТ БАҲОРИ.
23, 24, 25 декабрьда «ИСКРА» кинотеатрида
МАХСУС АЛОМАТ.
«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрида ва Темирйўлчилар маданият саройида
ҚАҲР-ҒАЗАБ КУНИ.
Фойеларда Венгрия Халқ Республикаси кинематографиясининг ютуқларига бағишланган лекция ва суҳбатлар ўтказилади.

Газета ва журналларга 1956 йил учун обуна қилиш давом этмоқда

ГАЗЕТАЛАР:
«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Ўзбекистони сурх», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Ёш ленинчи», «Комсомолец Узбекистана», «Ленин учқуни».

ЖУРНАЛЛАР:
«Ўзбекистон коммунисти», «Агитатор блокноти», «Блокнот агитатора», «Социалистик Ўзбекистон», «Муштум», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Пионер», «Шарқ юлдузи», «Звезда Востока», «Фан ҳақида суҳбатлар»,

«Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ ва Ўзбекистон жамиятларининг лекциялари».

Рангли фотоплакатлар серияси.

Обуна «Союзпечать» ва почта бўлимларида, ўқув юртлари, муассаса, фабрика-завод, МТС, колхоз ва совхозлардаги жамоат обуна вакиллари ҳамда почтальонлар томонидан қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжа лик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 68741 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1671.